

  
Christos Tsirogiannis

Σχέδιο νόμου  
«Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της  
και άλλες διατάξεις»

## **Αιτιολογική Έκθεση**

## Γενικό μέρος

Τα τελευταία χρόνια και ειδικά την περίοδο της οικονομικής κρίσης εμφανίζονται επιτακτικά στην ελληνική επικράτεια πρακτικές αλληλεγγύης και κοινωνικής αυτενέργειας. Η δημιουργία συνεργατικών παραγωγικών μονάδων καθώς και η δημιουργία δομών κοινωνικής αλληλεγγύης, αποτελούν κοινωνικές πρωτοβουλίες, οι οποίες ανάγονται σε βάθος της ιστορικής διαδρομής της ελληνικής κοινωνίας και αναλόγως των εκάστοτε κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, διαδραμάτισαν και εξακολουθούν να διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο για την κάλυψη παραγωγικών και κοινωνικών αναγκών.

Οι προαναφερόμενες δραστηριότητες, που διεθνώς περιγράφονται ως «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» (εφεξής ΚΑΛΟ), περιλαμβάνουν συνεταιριστικές και συνεργατικές μορφές παραγωγής προϊόντων ή προσφοράς υπηρεσιών, οι οποίες αναπτύσσονται είτε στο πλαίσιο της οικονομίας της αγοράς είτε μεταξύ δικτυώσεων εκτός της τυπικής ιδιωτικής αγοράς. Περιλαμβάνουν, επίσης, δραστηριότητες που αναπτύσσονται από ενώσεις προσώπων σε τοπικό επίπεδο, οι οποίες με την εθελοντική προσφορά των συμμετεχόντων επιδιώκουν να καλύψουν μη ικανοποιούμενες, από το κράτος ή την ιδιωτική αγορά, κοινωνικές ανάγκες των ατόμων που συμμετέχουν στις προαναφερθείσες ενώσεις, διεκδικώντας παράλληλα την αυξανόμενη κοινωνική συμμετοχή σε αυτές ή την ενεργή κρατική υποστήριξη είτε προς τις ίδιες είτε προς τις κοινωνικές ανάγκες που επιδιώκουν να καλύψουν.

Ως ΚΑΛΟ, λοιπόν, περιγράφεται το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που στηρίζονται σε μια δημοκρατική, ισότιμη, αλληλέγγυα και συνεργατική μορφή οργάνωσης των σχέσεων παραγωγής, διανομής, κατανάλωσης και επανεπένδυσης, καθώς αναπτύσσονται με απόλυτο σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και την αξία του αγθρώπου.

Οι μορφές οργάνωσης και λειτουργίας των παραγωγικών μονάδων ή δομών αλληλεγγύης της ΚΑΛΟ, διαφοροποιούνται από τις αυστηρά ιεραρχικές δραστηριότητες της τυπικής ιδιωτικής αγοράς, οι οποίες ανάγουν σε υπέρτατη αξία τη διαρκώς διευρυνόμενη κερδοφορία των ιδιωτικών κεφαλαίων, που χαρακτηρίζει τον κυρίαρχο παγκοσμίως μοντέλο οικονομικής δραστηριότητας. Στον αντίποδα, οι δραστηριότητες της ΚΑΛΟ διέπονται στην εσωτερική τους λειτουργία από δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων, από ισότιμες μορφές οργάνωσης της εργασίας και της διοίκησης του φορέα στον οποίο αυτή παρέχεται, από την παροχή

ίσων ή ελαφρώς διαφοροποιημένων εισοδημάτων, και περιορισμένα ποσοστά διανεμόμενων κερδών. Ταυτόχρονα, η εξωτερική τους δραστηριότητα, ενώ αναντίρρητα αποβλέπει στην οικονομική βιωσιμότητα, στοχεύει κυρίως στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών, μέσω της προστασίας της αειφορίας του φυσικού περιβάλλοντος και της προστασίας της αξίας του ανθρώπου, ασχέτως οικονομικής ή κοινωνικής θέσης αυτού. Η ΚΑΛΟ αποτελεί ένα χώρο στον οποίο συγκλίνουν πρακτικές δημοκρατίας και αλληλεγγύης και που δεν έχουν στο κέντρο τους τη συσσώρευση κέρδους. Πρόκειται για μια οικονομική διάσταση, δημοκρατικά σχεδιασμένη η οποία βρίσκεται υπό διαρκή κοινωνικό έλεγχο.

Η ΚΑΛΟ, μαζί με τις άλλες μορφές συμμετοχικής δημοκρατικής οργάνωσης και εκπροσώπησης αποτελεί ισχυρό παράγοντα εκδημοκρατισμού της κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης, αλλά και διεκδίκησης ή συγκρότησης θεσμών κάλυψης παραγωγής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών, προσβάσιμες σε όλους τους πολίτες, ασχέτως οικονομικής κατάστασης, εθνικότητας, θρησκείας ή φύλου. Πρόκειται για έναν τομέα οικονομικής δραστηριότητας, ο οποίος αναπτύσσεται αυτόνομα από τον κρατικό και των κερδοσκοπικό ιδιωτικό, επιδιώκει όμως να τους επηρεάσει, θέτοντας στο επίκεντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του κι όχι το κέρδος, προτάσσοντας εναλλακτικά μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης, στα οποία συμμετέχουν χωρίς διακρίσεις όλοι οι πολίτες και οι κάτοικοι της χώρας, προωθώντας τις συμμετοχικές και δημοκρατικές διαδικασίες στις οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις, στον αντίποδα του κοινωνικού ανταγωνισμού και του ατομισμού.

Η επέκταση της ΚΑΛΟ σε διεθνές επίπεδο, ιδιαίτερα σε κοινωνίες που έχουν διανύσει ή διανύουν περιόδους κρίσης, έχει πάρει μορφές συμπληρωματικές σε σχέση με τους υπάρχοντες οικονομικούς και κοινωνικούς θεσμούς, ή και μορφές αυτόνομης οργάνωσης με σκοπό την επιβίωση κοινωνικά περιθωριοποιημένων πληθυσμών. Η ιστορία της ΚΑΛΟ στην Ευρώπη αφορά κατά κύριο λόγο εγχειρήματα τα οποία κάλυψαν ανάγκες σε απασχόληση και κοινωνικές υπηρεσίες, λειτουργώντας συμπληρωματικά σε σχέση με την κυριαρχη οικονομική δυναμική και το κοινωνικό κράτος, και αξιοποιώντας την αναπτυξιακή τάση, αλλά και τους διαθέσιμους δημόσιους πόρους. Στις περισσότερες χώρες της Λατινικής Αμερικής, η ΚΑΛΟ συγκροτήθηκε σε μεγάλο βαθμό από κοινωνικές πρωτοβουλίες που στόχευαν στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών σε συνθήκες ραγδαίας έντασης των κοινωνικών ανισοτήτων και αποδυνάμωσης του κοινωνικού κράτους και του κράτους δικαίου. Τόσο στην Ευρώπη, όσο και στη Λατινική Αμερική, οι δραστηριότητες της ΚΑΛΟ αποδείχθηκαν ανθεκτικότερες σε συνθήκες χρηματοπιστωτικής κρίσης σε σχέση με τις επιχειρήσεις της τυπικής ιδιωτικής αγοράς και αποτέλεσαν έναν ισχυρό και αποτελεσματικό παράγοντα καταπολέμησης των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Οι δραστηριότητες της ΚΑΛΟ έχουν μια μακρά ιστορία και στην Ελλάδα, η οποία ανάγεται ήδη στην περίοδο του Μεσοπολέμου, και παρά την εμφάνιση εκφυλιστικών φαινομένων λόγω της εδραιώσης πελατειακών μεθόδων κατά τις τελευταίες δεκαετίες, συνεχίζουν να υπάρχουν και να αναπτύσσονται επιτυχημένα

παραδείγματα κοινωνικών, αγροτικών ή αστικών συνεταιρισμών, ενώ έχει επεκταθεί η δραστηριότητά τους στον προμηθευτικό και τον αγροτοδιατροφικό τομέα.

Ανασταλτικό ρόλο στην περαιτέρω ανάπτυξη τέτοιων πρακτικών διαδραμάτισε η απουσία σύγχρονου θεσμικού πλαισίου, το οποίο θα διευκολύνει την ανάπτυξη δραστηριοτήτων ΚΑΛΟ, αλλά και η κακή φήμη των συνεταιρισμών, λόγω των πελατειακών εκτροπών του πρόσφατου παρελθόντος. Ωστόσο, η οικονομική κρίση συνοδεύτηκε από την εμφάνιση διαφόρων εγχειρημάτων ΚΑΛΟ είτε με τη μορφή συνεταιριστικών πρωτοβουλιών είτε με τη μορφή δομών αλληλεγγύης για την κάλυψη ζωτικών αναγκών σε ότι αφορά κυρίως στη διατροφή, στη στέγαση, στην εκπαίδευση ή στην προσφορά ιατρικής φροντίδας. Η εξέλιξη αυτή πήρε πρωτοφανείς για τα εγχώρια δεδομένα διαστάσεις, χωρίς ωστόσο να έχει προσεγγίσει τα μεγέθη που καλύπτουν ανάλογες δραστηριότητες σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, σε μια περίοδο, κατά την οποία η νέα γενιά παρότι χαρακτηρίζεται από υψηλού επιπέδου μόρφωση και τεχνογνωσία, αναγκάζεται να μεταναστεύσει, και που η κοινωνική πλειοψηφία αντιμετωπίζει τις συνέπειες της εφαρμογής της υποτίμησης της εργασίας, ενώ η ιδιωτική και κρατική επένδυση είναι ελλιπείς, η ΚΑΛΟ μπορεί να αποτελέσει ένα εργαλείο δίκαιης οικονομικής ανάπτυξης, μέσα από την κοινωνική κινητοποίηση και την αξιοποίηση της αργούσας δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας.

Με το παρόν σχέδιο νόμου δίνεται η δυνατότητα παραγωγικής, κοινωνικής και οικολογικής ανασυγκρότησης, ως παράγοντας ανάδειξης αναγκών και δυνατοτήτων από την ίδια την κοινωνία, αλλά και ως παράγοντας ανταπόκρισης στις κατευθύνσεις των σχετικών επιλογών της πολιτείας. Η επιδιωκόμενη κοινωνική και οικονομική ανασυγκρότηση δεν μπορεί να στηριχθεί αποκλειστικά στις επιδιώξεις των ιδιωτικών πρωτοβουλιών, οι οποίες για πολλές δεκαετίες και μέχρι σήμερα δεν έχουν καταφέρει να χαράξουν μια βιώσιμη προοπτική για το παραγωγικό δυναμικό της χώρας.

Η δημιουργία ενός ισχυρού τομέα ΚΑΛΟ θα αποτελέσει επίσης έναν παράγοντα αναβάθμισης του ρόλου της εργασίας, αλλά και της σημασίας των δημοκρατικών θεσμών. Από τη στιγμή που η λογική των παραγωγικών, κοινωνικών και οικολογικών αναγκών, θα υποστηριχθεί και θα αξιοποιηθεί από έναν μεγάλο αριθμό εγχειρημάτων παραγωγής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση στο πλαίσιο δημοκρατικών διαδικασιών του ανθρώπινου δυναμικού, που μέχρι ώρας παραμένει αναξιοποίητο, θα επιτευχθούν σημαντικές αλλαγές στους τρόπους προσέγγισης των συνισταμένων της οικονομικής δραστηριότητας. Οι επιδιώξεις της αντιστοίχισης αναγκών και επιλογών, του σχεδιασμού και της διοίκησης μέσω δημοκρατικών διαδικασιών σε επίπεδο θεσμών όπως και σε επίπεδο παραγωγικών μονάδων, του σεβασμού του ρόλου της εργασίας και της εξασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών ζωής και εργασίας για το ανθρώπινο δυναμικό, αποτελούν μέρος της πολιτικής ανάπτυξης της ΚΑΛΟ στην Ελλάδα.

Υπό αυτή την οπτική, η στήριξη της ανάπτυξης της ΚΑΛΟ κρίνεται απαραίτητη καθώς:

α) Τα χαρακτηριστικά της ΚΑΛΟ, σύμφωνα και με την διεθνή εμπειρία, την καθιστούν προνομιακό φορέα παραγωγική ανασυγκρότησης όχι με την έννοια της επαναφοράς ενός οικονομικού μοντέλου που στηρίζεται στην ευημερία των λίγων, αλλά σαν ένα νέο τρόπο που μετασχηματίζει τις οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις. Ιδίως, υπό συνθήκες αποεπένδυσης των ιδιωτικών κεφαλαίων και περιορισμένων δυνατοτήτων δημοσίων αναπτυξιακών παρεμβάσεων. Η ΚΑΛΟ έχει αποδείξει ότι μπορεί να κινητοποιεί κοινωνικούς πόρους με μεγάλη αποδοτικότητα όσον αφορά τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενδογενή ανάπτυξη παραγωγικού ιστού.

β) Το οικονομικό οικοσύστημα που δημιουργεί η ΚΑΛΟ διακρίνεται από σταθερότητα, διαχρονικότητα και μεγάλη ανθεκτικότητα σε εξωτερικές κρίσεις. Η επένδυση στην ΚΑΛΟ, δηλαδή, δεν αποσκοπεί σε μια προσωρινή και εύθραυστη άμβλυνση των συνεπειών της κρίσης, αλλά στην θωράκιση των κοινωνικών στρωμάτων που θα εμπλέξει απέναντι σε ένα εξαιρετικά ασταθές και αβέβαιο διεθνές περιβάλλον.

γ) Συγκροτεί οικονομικά περιβάλλοντα που επιφέρουν πολλαπλά οφέλη σε όλους τους εμπλεκόμενους (χειραφετημένη και ασφαλής εργασία, παροχή αποκλειστικά επωφελούς κοινωνικού έργου, υψηλή ποιότητα παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, σεβασμός στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον, άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και φαινομένων αποκλεισμού). Έτσι, δημιουργεί και κοινωνικών ανισοτήτων και φαινομένων αποκλεισμού) Έτσι, δημιουργεί και επεκτείνει διεθνώς τη βάση από την οποία θα μπορούσε να προκύψει η μετάβαση σε ένα πιο δίκαιο, περιβαλλοντικά βιώσιμο και δημοκρατικό οικονομικό σύστημα.

Στόχος του νέου θεσμικού πλαισίου είναι:

- Να αποσαφηνίσει το εννοιολογικό πλαίσιο, τα βασικά χαρακτηριστικά και το ρόλο της ΚΑΛΟ, σύμφωνα με την αντίληψη που θέλει να προωθήσει η ενταξιακή, αντλώντας, όμως, όχι μόνο από τη διεθνή βιβλιογραφία και κυβέρνηση, αλλά κυρίως ενσωματώνοντας το λόγο και το όραμα των δρώντων στο πεδίο της ΚΑΛΟ στην Ελλάδα.
- Να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της ΚΑΛΟ πέραν του προνοιακού και ενταξιακού χαρακτήρα (όπου έδινε έμφαση ο Ν.4019/2011) σε όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας.
- Να διορθώσει τις στρεβλώσεις που παρατηρήθηκαν από την εφαρμογή του νόμου.
- Να αποταυτίσει την ΚΑΛΟ από το νομικό σχήμα της ΚΟΙΝΣΕΠ, καθώς η ίδια η εμπειρία έδειξε ότι το σχήμα αυτό χρησιμοποιήθηκε για πολύ ευρύτερες εφαρμογές.
- Να εισάγει νέα νομική μορφή, αυτή του συνεταιρισμού εργαζομένων, η θεσμοθέτηση των οπίων απαντά στην κοινωνική πραγματικότητα της λειτουργίας πληθώρας τέτοιων εγχειρημάτων, που μέχρι σήμερα χρησιμοποιούσαν άλλα νομικά σχήματα (ΚΟΙΝΣΕΠ, αστικός συνεταιρισμός, Ο.Ε.)

ελλείψει του κατάλληλου. Παράλληλα δημιουργεί το νομικό σχήμα για την μεταβίβαση πτωχευμένων ιδιωτικών επιχειρήσεων στους εργαζομένους τους.

- Να δημιουργήσει τα κίνητρα για τη δικτύωση των συνεργατικών εγχειρημάτων, μέσω της θεσμοθέτησης των ενώσεων φορέων ΚΑΛΟ.

Με το νέο σχέδιο νόμου για την ΚΑΛΟ και την ανάπτυξη των Φορέων της, επιδιώκεται τελικά να αναγνωριστούν τα εγχειρήματα και οι πρακτικές που αναπτύχθηκαν σε όλο το προηγούμενο διάστημα. Μετά από μια περίοδο εφαρμογής του υφιστάμενου νόμου 4019/2011, κρίνεται αναγκαία η αναθεώρησή του ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που προέκυψαν από την εφαρμογή του.

Τελικώς, επιδιώκεται η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος ανάπτυξης των Τελικών, επιδιώκεται η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος ανάπτυξης των Φορέων της ΚΑΛΟ, ώστε να καθίσταται δυνατή η ανάληψη πρωτοβουλιών από όλους τους πολίτες σε όλες τις παραγωγικές δραστηριότητες.

## **Μέρος πρώτο Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της**

### **Άρθρο 1**

Στο άρθρο 1 παρατίθεται ο σκοπός του νομοθετήματος. Στην παράγραφο 1 περιγράφεται η γενική στόχευση του νομοθετήματος, η οποία είναι η δημιουργία ενός ευνοϊκού θεσμικού περιβάλλοντος που θα διευκολύνει τη συμμετοχή όσων πολιτών το επιθυμούν σε παραγωγικές δραστηριότητες που διέπονται από τα χαρακτηριστικά της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, όπως αναλύονται στο προοίμιο και περιγράφονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 2.

Στην παράγραφο 2 περιγράφονται οι ειδικότεροι στόχοι του νομοθετήματος.

### **Άρθρο 2**

Στο άρθρο 2 περιέχονται οι ορισμοί του παρόντος νόμου.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία. Στην παράγραφο 2 ορίζονται οι προϋποθέσεις εσωτερικής λειτουργίας και παράγραφο, που οφείλει να αναπτύσσει ένα νομικό πρόσωπο ή μια ένωση δραστηριότητες, που οφείλει να αποκτήσει την ιδιότητα του Φορέα Κοινωνικής και προσώπων, προκειμένου να αποκτήσει την ιδιότητα του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Στην παράγραφο 3 ορίζεται η συλλογική αφέλεια, ως Αλληλέγγυας Οικονομίας. Στην παράγραφο 4 ορίζεται η κοινωνική αφέλεια ως δραστηριότητα του Φορέα, ενώ στην παράγραφο 4 τρόπος οργάνωσης της δραστηριότητας του Φορέα, ενώ στην παράγραφο 4 ορίζεται η κοινωνική αφέλεια ως δραστηριότητα του Φορέα, που αφορά είτε στο προϊόν που παράγει είτε στην υπηρεσία που παρέχει. Στην παράγραφο 5 ορίζεται η κοινωνική καινοτομία ως στοιχείο που διέπει την εσωτερική λειτουργία και την εξωτερική δραστηριότητα του Φορέα. Στην παράγραφο 6 ορίζεται η βιώσιμη ανάπτυξη, στην παράγραφο 7 οι κοινωνικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος και στην παράγραφο 8 η κοινωνική ένταξη, οι οποίες αποτελούν επιμερισμό της

έννοιας της κοινωνικής αφέλειας και οφείλουν να ασκούνται διαζευκτικά ή σωρευτικά από τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Στην παράγραφο 9 ορίζονται οι ευάλωτες και οι ειδικές ομάδες του πληθυσμού, ως εκείνες οι πληθυσμιακές ομάδες που χρήζουν αυξημένης πρόνοιας για την κοινωνική τους ένταξη.

Στην παράγραφο 10 εισάγεται το «Εργαλείο Μέτρησης Κοινωνικού Αντικτύπου», ως ένα πρότυπο έγγραφο που θα υποχρεούνται ετησίως να συμπληρώνουν και να καταθέτουν στο Μητρώο οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, το οποίο θα παρακολουθεί τη συλλογική και κοινωνική αφέλεια που παράγεται από κάθε Φορέα.

Στην παράγραφο 11 ορίζεται η αρμόδια υπηρεσία της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Συνοχής της Γενικής Διεύθυνσης Εργασίας & Ένταξης στην Απασχόληση του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΥΠΕΚΑΑ), ως αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας και σκοπιμότητας Αλληλεγγύης, ως αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας και σκοπιμότητας Συνεταιρισμών Εργαζομένων, για την εποπτεία και τον έλεγχο νομιμότητας αυτών και των υποχρεωτικών καταχωριστών στο Γ.Ε.ΜΗ. πράξεών τους κατά τη λειτουργία τους, καθώς και για την απόδοση της ιδιότητας του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων.

Στην παράγραφο 12 ορίζεται η βάση δεδομένων που τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή και υπάγεται στο τμήμα μητρώου της προηγούμενης παραγράφου, όπου καταχωρούνται οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

### Άρθρο 3

Στο άρθρο 3 περιγράφεται η ιδιότητα του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, οι προϋποθέσεις που οφείλει να πληροί κάθε νομικό πρόσωπο για την απόδοση της ιδιότητας σε αυτό καθώς και ο τρόπος απόκτησης της ιδιότητας αυτής. Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι η ιδιότητα αυτή αποδίδεται αυτοδικαίως στις Κοιν.Σ.Επ. και τους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, από τη σύστασή τους. Για τα λοιπά νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, η απόδοση σε αυτά της ιδιότητας του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας συντελείται, εφόσον το καταστατικό τους περιέχει τις απαιτούμενες προβλέψεις των παραγράφων 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 2, καθώς και -κατά περίπτωση- μία ή περισσότερες εκ των προβλέψεων των παραγράφων 6, 7 ή 8 του ίδιου άρθρου και εφαρμόζουν τους προβλεπόμενους περιορισμούς στη διανομή των κερδών τους, εφόσον είναι κερδοσκοπικοί.

Στην παράγραφο 2 εισάγεται η υποχρέωση κάθε Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας περί απασχόλησης τουλάχιστον ενός εργαζομένου από το δεύτερο χρόνο λειτουργίας του και εφεξής, εφόσον από τον κύκλο οικονομικής του δραστηριότητας προκύπτουν έσοδα που καλύπτουν το κόστος μιας θέσης εργασίας πλήρους απασχόλησης ή το ισοδύναμό της σε θέσεις μερικής απασχόλησης με βάση τον κατώτατο νομοθετημένο μισθό ή τον μισθό που ορίζει η αντίστοιχη συλλογική σύμβαση.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται η διαδικασία απόδοσης της ιδιότητας του Φορέα Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων. Στην παράγραφο 4 εισάγεται για τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας η υποχρέωση να συμπληρώνουν ετησίως το Εργαλείο Μέτρησης Κοινωνικού Αντικτύου.

#### Άρθρο 4

Στο άρθρο 4 ρυθμίζονται τα υποστηρικτικά μέτρα για τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Στην παράγραφο 2 ρυθμίζεται η πρόσβαση των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στο Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 περ. γ του ν. 3912/2011 το παραπάνω Ταμείο σκοπό έχει πέραν των άλλων και την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και ειδικότερα την διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση νομικών οντοτήτων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας. Στο ίδιο πλαίσιο, η παράγραφος 3 προβλέπει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης, στο πλαίσιο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας που εγγράφονται στο Μητρώο έχουν πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία όπως το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης και τον αναπτυξιακό νόμο.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται η δυνατότητα δημιουργίας οικονομικών συνεργασιών μεταξύ των Φορέων μέσω της σύσταση ενώσεων ή κοινοπραξιών, οι οποίες οφείλουν να συσταθούν με βάση κάποιο συγκεκριμένο μμόρφωμα νομικού προσώπου και αποκτήσουν με αυτόν τον τρόπο νομική προσωπικότητα.

Στην παράγραφο 5 προβλέπεται η δυνατότητα παραχώρησης χρήσης κινητής και ακίνητης περιουσίας τους σε Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας από ακίνητης περιουσίας τους σε Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας από τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού και από κάθε Ν.Π.Δ.Δ., με σκοπό τη διευκόλυνση ανάπτυξης δραστηριοτήτων συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας, όπως περιγράφονται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 2, μέσα από την αξιοποίηση αργούσας δημόσιας περιουσίας.

#### Άρθρο 5

Στο άρθρο 5 προβλέπεται η δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων με αντισυμβαλλόμενους το Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και τους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, για την υλοποίηση δράσεων που αναφέρονται στους καταστατικούς σκοπούς των αντισυμβαλλομένων, τηρουμένων, κατά τα λοιπά, των αναφερομένων στο άρθρο 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

#### Άρθρο 6

Στο άρθρο 6 προβλέπεται η δυνατότητα οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, κατόπιν αντιστοίχων αποφάσεων των Γενικών Συνελεύσεων των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και περιγράφονται οι μορφές με τις οποίες μπορεί να λάβει χώρα αυτή η συνεργασία.

### Άρθρο 7

Στο άρθρο 7 ρυθμίζεται η προσφορά εθελοντικών υπηρεσιών προς τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας από τα μη μέλη αυτών.

### Άρθρο 8

Στο άρθρο 8 προβλέπεται η δημιουργία συνδικαλιστικών ενώσεων των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και ρυθμίζεται ο τρόπος σύστασής τους. Οι ενώσεις αυτές δε δύνανται να ασκούν εμπορικές δραστηριότητες. Σκοπός σύστασής τους είναι η κοινή συνδικαλιστική εκπροσώπηση των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, ακόμη κι αν πρόκειται για διαφορετικά νομικά πρόσωπα που συγκροτούν την Ένωση, καθώς και πέραν στης συνδικαλιστικής εκπροσώπησης, οι Ενώσεις στοχεύουν στην αλληλοβοήθεια μεταξύ των Φορέων και στην ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ τους, ώστε να ενδυναμώνουν τη συλλογική και κοινωνική αφέλεια που παράγουν.

### Άρθρο 9

Στο άρθρο 9 προβλέπεται η σύσταση Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας, ως Ν.Π.Δ.Δ., σκοπός του οποίου θα είναι η χρηματοδότηση προγραμμάτων και δράσεων για την ενίσχυση των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

### Άρθρο 10

Στο άρθρο 10 καθορίζεται η εποπτική αρμοδιότητα των υπαλλήλων του Μητρώου επί των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Σε αυτά τα πλαίσια προβλέπονται οι ελεγκτικές αρμοδιότητες των υπαλλήλων του Μητρώου. Οι αρμόδιοι υπάλληλοι δύνανται να διενεργούν ελέγχους αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης και καταγγελίας ενδιαφερομένου προσώπου ή κατόπιν σχετικής αίτησης και καταγγελίας ενδιαφερομένου προσώπου ή κατόπιν σχετικής καταγγελίας. Αν ενημέρωσης από τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή περί σχετικής καταγγελίας. Αν από τον έλεγχο προκύψει παράβαση των διατάξεων του παρόντος, επιβάλλεται αντίστοιχο πρόστιμο στους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Η διάταξη αυτή τίθεται υπό την επιφύλαξη σωρευτικής εφαρμογής άλλων διατάξεων που επιβάλουν σχετική κύρωση αστικής, ποινικής ή διοικητικής φύσης.

### Άρθρο 11

Η Εθνική Επιτροπή για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία συνίσταται για να εξασφαλιστεί η προώθηση του Κοινωνικού Διαλόγου για τη διαμόρφωση πολιτικών ανάπτυξης των δραστηριοτήτων Κοινωνικής Οικονομίας, η γνωμοδότηση για την αναθεώρηση, την εξειδίκευση και την εφαρμογή της Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία. Απαρτίζεται από έναν εκπρόσωπο διαφόρων κοινωνικών εταίρων, επιστημονικών φορέων και των ενώσεων των Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

### Άρθρο 12

Στο άρθρο 12 προβλέπεται η σύσταση Συντονιστικής Επιτροπής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία με σκοπό τον οριζόντιο συντονισμό των συναρμόδιων Υπουργείων σε επίπεδο πολιτικών αποφάσεων και απαιτούμενων διοικητικών πράξεων από τα επιμέρους Υπουργεία, αναφορικά με τη γνωμοδότηση στην Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, την αξιολόγηση, παρακολούθηση της εφαρμογής και επικαιροποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, και τέλος την εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και τους συναρμόδιους Υπουργούς, για την εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων σχετικά με την προώθηση της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

### Άρθρο 13

Στο άρθρο 13 ορίζονται οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (εφεξής αναφερόμενες και ως Κοιν.Σ.Επ.) ως εκείνοι οι αστικοί συνεταιρισμοί του ν.1667/1986 (Α' 196), όπως ισχύει, που έχουν ως καταστατικό σκοπό τη συλλογική και την κοινωνική ωφέλεια, δηλαδή αφενός την από κοινού εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών τους, μέσα από τη δημιουργία ισότιμων σχέσεων παραγωγής, αναγκών των μελών τους, μέσα από τη δημιουργία ισότιμων σχέσεων παραγωγής, τη δημιουργία θέσεων σταθερής και αξιοπρεπούς εργασίας και τη συμφιλίωση προσωπικής, οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής και αφετέρου την εξυπηρέτηση κοινωνικών αναγκών τοπικού ή ευρύτερου χαρακτήρα αξιοποιώντας την κοινωνική καινοτομία, μέσα από δραστηριότητες «βιώσιμης ανάπτυξης» ή παροχής «κοινωνικών υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος» ή παροχής υπηρεσιών ένταξης ευάλωτων ή ειδικών ομάδων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2.

Η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση διακρίνεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό της, εκείνης της Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης και εκείνης της Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας, αντιστοίχως. Οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης, ειδικότερα διακρίνονται σε Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων, στις οποίες ποσοστό 30% κατ' ελάχιστον των εργαζομένων σε αυτές ανήκουν υποχρεωτικά στις κοινωνικές ομάδες των περιπτώσεων α, β, γ και δ της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του Σχεδίου Νόμου. Το ποσοστό 30% βρίσκεται σε συμφωνία με ό,τι προβλέπεται στις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Φεβρουαρίου 2014. Η συμμετοχή σε αυτές των εκάστοτε φυσικών προσώπων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες πληθυσμού και προσμετρώνται στο παραπάνω ποσοστό οφείλει να διενεργείται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο προσδιορίζεται στο καταστατικό της κάθε Κοιν.Σ.Επ., προκειμένου να παρακολουθείται η πορεία ένταξης των εργαζομένων και η εκ περιτροπής παροχή ευκαιριών ένταξης σε περισσότερους εργαζόμενους. Το αυτό ισχύει και για το κατ' ελάχιστον 50% των εργαζομένων που ανήκουν στις κοινωνικές ομάδες των περιπτώσεων α, β, γ, δ, ε, στ και ζ της παραγράφου 9 του άρθρου 2 του Σχεδίου Νόμου.

Η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση στηρίζεται στο υπάρχον νομικό μόρφωμα του αστικού συνεταιρισμού, χωρίς όμως να περιορίζεται από το σκοπό του αστικού συνεταιρισμού, όπως αυτός αποδίδεται στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 1667/1986. Συμπληρωματικά εφαρμόζεται ο ν. 1667/1986, όπως εκάστοτε ισχύει, καλύπτοντας ρυθμιστικώς τα θέματα από τα οποία δεν αποκλίνει το παρόν, πιο ειδικό για τις Κοιν.Σ.Επ., νομοσχέδιο.

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης εντάσσονται στο νομοθετικό πλαίσιο των Κοιν.Σ.Επ. Αυτό σημαίνει ότι οι υπάρχοντες Κοιν.Σ.Π.Ε. αλλά και αυτοί που θα συσταθούν διέπονται άνευ ετέρου, και χωρίς λήψη σχετικής απόφασης από το ίδιο το νομικό πρόσωπο ή από άλλο φορέα, από τις διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου. Ωστόσο, σημειώνεται ότι για τους Κοιν.Σ.Π.Ε. εφαρμόζονται πρωτίστως οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 2716/1999 όπως εκάστοτε ισχύει, και επί των λοιπών θεμάτων το παρόν νομοσχέδιο. Συνεπώς, ρυθμιστική προτεραιότητα αποδίδεται στο άρθρο 12 ν. 2716/1999, έπειτα στο παρόν νομοσχέδιο και τελικώς στο ν. 1667/1986 εφόσον τα άλλα δύο νομοθετήματα δεν προβλέπουν κάτι διαφορετικό.

Στο άρθρο αυτό επίσης προβλέπεται η δυνατότητα τροποποίησης του καταστατικού υφιστάμενης Κοιν.Σ.Επ. με σκοπό την υπαγωγή της σε διαφορετική κατηγορία Κοιν.Σ.Επ.

Στο άρθρο αυτό ακόμη προβλέπεται η απαγόρευση συμμετοχής μέλους Κοιν.Σ.Επ. σε άλλη Κοιν.Σ.Επ. με ίδια ή ανταγωνιστική δραστηριότητα για την προάσπιση του υγιούς ανταγωνισμού και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, ενώ τα νομικά πρόσωπα επιτρέπεται να έχουν περιορισμένη συμμετοχή σε μια Κοιν.Σ.Επ., προκειμένου να δίδεται προτεραιότητα στην ιδιωτική πρωτοβουλία των φυσικών προσώπων.

'Apθpo 14

Στο άρθρο 14 καθορίζονται τα ζητήματα σχετικώς με τη σύσταση της Κοιν.Σ.Επ.. Με στόχο την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος οι Κοιν.Σ.Επ. δεν αποτελούν εξαίρεση στον κανόνα που θέλει όλες τις εμπορικές επιχειρήσεις να εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.). Μία υποψήφια Κοιν.Σ.Επ. σε πρώτο χρόνο υποβάλλει το καταστατικό της στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας και εφόσον αυτό εγκριθεί και καταχωριστεί, ακολουθεί η εγγραφή της στο Γ.Ε.ΜΗ.

Καταρχάς προκύπτει ότι ακολουθείται το νομικό σχήμα του αστικού συνεταιρισμού με αποκλίσεις που εισάγει το παρόν νομοσχέδιο, προς την κατεύθυνση της εξυπηρέτησης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Ρυθμιστική προτεραιότητα αποδίδεται στο παρόν νομοσχέδιο, ενώ τα ζητήματα που δε ρυθμίζονται υπάγονται στις διατάξεις του ν. 1667/1986 όπως εκάστοτε ισχύει. Σε περίπτωση που καταργηθεί ο ν. 1667/1986 και αντικατασταθούν οι διατάξεις του από άλλο νομοθέτημα, η Κοιν.Σ.Επ θα υπάγεται ρυθμιστικά στο νέο νομοθέτημα με

την επιφύλαξη του παρόντος ειδικότερου νομοθετήματος. Πρώτη απόκλιση αποτελεί η πρόβλεψη ότι δεν χρειάζονται δεκαπέντε (15) πρόσωπα για τη σύσταση αλλά επτά (7) για τις Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης ή πέντε (5) αν πρόκειται για Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής ωφέλειας.

Επιπρόσθετα, το καταστατικό της υποψήφιας Κοιν.Σ.Επ. θα πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις πλήρωσης των χαρακτηριστικών του Ευρωπαϊκού ορισμού της Κοινωνικής Επιχείρησης, δηλαδή να εφαρμόζουν δημοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή ένα μέλος μία ψήφος, να μην αποδίδουν προτεραιότητα στη μεγιστοποίηση και την ατομική ιδιοποίηση του κέρδους τους, αλλά να εφαρμόζουν περιορισμούς στη διανομή κερδών και να επιδιώκουν την επανεπένδυση μέρους των κερδών σε δραστηριότητες που προάγουν τη συλλογική ή και την κοινωνική αφέλεια, όπως ορίζονται στον παρόντα νόμο, να προάγουν την αρχή «ίση αμοιβή για ίσης αξίας εργασία», να μεριμνούν για τη σύγκλιση στην αμοιβή της εργασίας, εφαρμόζοντας σύστημα αμοιβών που ρυθμίζει δίκαια την αναλογία ανώτατης προς κατώτατη αμοιβή για τους συμμετέχοντες σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων και συνεργασιών τους, να διαθέτουν έναντι κάθε τρίτου αυτονομία στη διοίκηση, στη διαχείριση και στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους, να αποβλέπουν στην οριζόντια και ισότιμη μεταξύ τους δικτύωση, μέσω της δημιουργίας δικτύων και συστάδων, με σκοπό την ενδυνάμωση των οικονομικών δραστηριοτήτων τους και τη μεγιστοποίηση της παραγόμενης κοινωνικής αφέλειας, να επιδιώκουν πρωτίστως τη ικανοποίηση προϋποθέσεων και συνθηκών ικανοποίησης συλλογικής και κοινωνικής αφέλειας και να περιγράφουν τους τρόπους ικανοποίησης αυτών με σαφήνεια.

Κατά τα λοιπά τηρείται η εκάστοτε διαδικασία ίδρυσης ενός αστικού συνεταιρισμού. Τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να χρησιμοποιήσουν προτυποποιημένα καταστατικά, τα οποία θα διαμορφώσει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Αυτό το καταστατικό θα επιτρέπει την άμεση εγγραφή στο Μητρώο χωρίς την ανάγκη διορθώσεων.

Κατ' ελάχιστον στο καταστατικό θα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες για την έδρα, την επωνυμία και το σκοπό της Κοιν.Σ.Επ., όπου έδρα ορίζεται τουλάχιστον ο δήμος, την επωνυμία της Κοιν.Σ.Επ., το είδος της Κοιν.Σ.Επ. και την έκταση της ευθύνης των μελών της, τα πλήρη στοιχεία της ταυτότητας ή την επωνυμία και τη διεύθυνση των ιδρυτικών μελών, τους όρους εξόδου και εισόδου των μελών, την έκταση της ευθύνης των μελών, το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας, τον ορισμό της προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής που θα μεριμνήσει για την έγκρισή του και τη σύγκλιση της πρώτης γενικής συνέλευσης για ανάδειξη των οργάνων διοίκησης της Κοιν.Σ.Επ.

'Apθpo 15

Στο άρθρο 15 καθορίζονται τα ζητήματα σχετικώς με τη λειτουργία της Κοιν.Σ.Επ. Το Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας καθώς και το Γ.Ε.ΜΗ. καθίστανται όργανα δημόσιας και διαφανούς παρακολούθησης της πορείας ανάπτυξης και μεταβολής

της επιχείρησης, ενώ παράλληλα η Κοιν.Σ.Επ. φροντίζει τη δημοσιοποίηση των προθέσεων και των πεπραγμένων της προσβλέποντας στην ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου για το επωφελές κοινωνικά έργο της, όπως και στην παρακίνηση της κοινωνίας προκειμένου να συμμετέχει ενεργά στην ικανοποίηση των κοινωνικών στόχων της επιχείρησης.

Κάθε μέλος συμμετέχει με συγκεκριμένο ύψος συμμετοχής, ενιαίας και υποχρεωτικής για όλα τα μέλη. Ως αντάλλαγμα της εισφοράς αυτής που δεν μπορεί να υπολείπεται σε αξία των 100 ευρώ, το κάθε μέλος αποκτά την υποχρεωτική του μερίδα με καταβολή μετρητών, καθώς και με την εισφορά κινητής ή και ακίνητης περιουσίας. Ωστόσο, εισάγεται και η δυνατότητα συμμετοχής έως και τριών προαιρετικών μερίδων, η οποία λειτουργεί προς την κατεύθυνση της οικονομικής ενίσχυσης της Κοιν.Σ.Επ. από πρόσωπα που έχουν αυτή τη διάθεση ή/και δυνατότητα. Αυτό γίνεται όμως χωρίς να αναγνωρίζονται επιπλέον δικαιώματα στον αποκτώντα τις προαιρετικές μερίδες, καθώς η αρχή της ίσης συμμετοχής των μελών δεν διασπάται. Έτσι, παρά τις προαιρετικές μερίδες, τα δικαιώματα των μελών επί της διοίκησης και συμμετοχής στην Κοιν.Σ.Επ. παραμένουν ίσα.

Η Διοικούσα Επιτροπή αντιστοιχεί στο διοικητικό συμβούλιο των αστικών συνεταιρισμών και καθίσταται το εκτελεστικό όργανο της συνεταιριστικής επιχείρησης.

Η ευθύνη γενικώς των μελών της Κοιν.Σ.Επ. προσδιορίζεται επακριβώς και ισούται με το ποσό που διετέθη για την απόκτηση της υποχρεωτικής συνεταιριστικής μερίδας που κατέχουν, ενώ σε ό, τι αφορά την ευθύνη του νομίμου εκπροσώπου της Κοιν.Σ.Επ. ορίζεται σαφώς ότι ακολουθείται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο περί ευθύνης έναντι τρίτων.

#### Άρθρο 16

Στο άρθρο 16 εισάγονται ρυθμίσεις που σχετίζονται με τις σχέσεις μεταξύ των μελών της Κοιν.Σ.Επ., και αφορούν κυρίως την απόκτηση ή απώλεια της ιδιότητας μέλους Κοιν.Σ.Επ. Η είσοδος οδηγεί σε αύξηση των συνεταιριστικών μερίδων και επιτρέπεται μετά από έγκριση της Γενικής Συνέλευσης με απόφαση λαμβανομένη με απλή πλειοψηφία. Εισάγεται το δικαίωμα αποχώρησης ενός μέλους από την Κοιν.Σ.Επ., στην περίπτωση που αυτό το μέλος δεν μπορεί να μεταβιβάσει σε άλλο πρόσωπο τη μερίδα συμμετοχής του. Ορίζεται συγκεκριμένη προθεσμία άσκησης, αυτού του ιδιότυπου δικαιώματος, καταγγελίας της σχέσης μέλους και Κοιν.Σ.Επ., ενώ δε χρειάζεται επίκληση σπουδαίου λόγου. Επιστρέφεται στο μέλος μόνο η αξία της συνεταιριστικής του μερίδας, και αυτό δεν αποκτά δικαίωμα επί της σχηματισθείσας περιουσίας της Κοιν.Σ.Επ. κατά το χρονικό σημείο αποχώρησής του. Αυτό εισάγεται με σκοπό τη συνέχιση του κοινωνικού και συλλογικού σκοπού της Κοιν.Σ.Επ., ακόμα και αν λάβει χώρα αποχώρηση μελών. Διαφορετικώς, κινδυνεύει η απομείωση της περιουσίας της Κοιν.Σ.Επ. και η προοπτική επίτευξης των στόχων της. Η εξυπηρέτηση του συλλογικού και κοινωνικού συμφέροντος υπερτερεί έναντι του δικαιώματος του μέλους να αξιώσει τμήμα από την αξία της περιουσίας της

Κοιν.Σ.Επ. Άλλωστε η αφαίρεση του δικαιώματος για απόληψη αυτής της αξίας εξισορροπείται από το δικαίωμα για αποχώρηση ακόμα και χωρίς επίκληση σπουδαίου λόγου εκ μέρους του αποχωρούντος μέλους. Επίσης εξισορροπείται και από την απουσία πρόβλεψης για έγκριση της αποχώρησης από κάποιο όργανο της Κοιν.Σ.Επ.

Η μεταβίβαση του υποχρεωτικού μεριδίου γίνεται μόνο σε νέο μέλος, με σκοπό την αποφυγή συγκέντρωσης πολλών μεριδίων σε ένα πρόσωπο. Η δημοκρατική και συλλογική συμμετοχή υλοποιείται σημαντικά με βάση αυτήν την πρόβλεψη. Η μεταβίβαση είναι έγκυρη μόνο αν εγκριθεί από τη Διοικούσα Επιτροπή, ενώ η άρνηση αυτής μπορεί να οδηγήσει σε προσφυγή στο αρμόδιο δικαστήριο που θα κρίνει καταχρηστική ή παράνομη την άρνηση. Εισάγεται αποσβεστική προθεσμία για την προσφυγή στο δικαστήριο.

Η αποβολή μέλους προβλέπεται ως δυνατότητα επί τη βάσει των συγκεκριμένων λόγων αποβολής, όπως αυτοί θα περιγράφονται σαφώς στο καταστατικό, προκειμένου να συνεχίσει τη λειτουργία της η Κοιν.Σ.Επ., χωρίς την παρεμπόδιση μελών που συμπεριφέρονται κατά τρόπο που δε συνάδει με το σκοπό και τις επιδιώξεις της Κοιν.Σ.Επ. ή που συμπεριφέρονται κατά τρόπο που καθιστά μη ανεκτή την συμμετοχή τους από τα υπόλοιπα μέλη. Χρειάζεται η επίκληση σπουδαίου λόγου που καθιστά μη ανεκτή την παραμονή του μέλους ή η επίκληση σοβαρής παράβασης των υποχρεώσεων του μέλους έναντι της Κοιν.Σ.Επ. Μια τέτοια υποχρέωση είναι και η υποχρέωση πίστης. Και σε αυτήν την περίπτωση προσβάλλεται η σχετική απόφαση με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Σε περίπτωση που μέλος φυσικό πρόσωπο αποβιώσει, η αξία της συνεταιριστικής του μερίδας περιέρχεται αυτοδικαίως στον ειδικό ή καθολικό του διάδοχο, ενώ η συμμετοχή στην Κοιν.Σ.Επ. συνιστά προσωπική επιλογή και δέσμευση και ως εκ τούτου δεν κληροδοτείται. Η εκκαθάριση νομικού προσώπου που ήταν μέλος σε αυτήν την επιτρέπει τη μεταβίβαση της μερίδας σε νέο πρόσωπο χωρίς την υποχρέωση έγκρισης της μεταβίβασης κατά την παρ. 3.

Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις επιδιώκουν τη δημιουργία θέσεων σταθερής και αξιοπρεπούς εργασίας και ως εκ τούτου τα μέλη της που εργάζονται σε αυτή απολαμβάνουν σχέση εξαρτημένης εργασίας, αμείβονται για την παρεχόμενη εργασία και έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εκάστοτε εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία. Για την υποστήριξη της επιχείρησης, με στόχο τη δημιουργία προϋποθέσεων βιώσιμης επιχειρηματικής πορείας, τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. μπορούν να προσφέρουν έργο στην επιχείρηση επί πορείας, τα μέλη της Κοιν.Σ.Επ. στην οποία θα περιγράφεται με σαφήνεια η παρεχόμενη υπηρεσία και η Κοιν.Σ.Επ. στην οποία θα περιγράφεται με σαφήνεια η παρεχόμενη υπηρεσία και η μέγιστη διάρκειά της που σε κάθε περίπτωση δε μπορεί να υπερβαίνει τις 16 ώρες εβδομαδιαίως.

Τέλος, στο άρθρο υποστηρίζεται με επάρκεια η αυθύπαρκτη και ανεξάρτητη λειτουργία της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης, η οποία πρέπει να είναι σε

θέση να ικανοποιεί τις κοινωνικές ανάγκες για την κάλυψη των οποίων συστήνεται με την παροχή υπηρεσιών ή την παραγωγή προϊόντων με ίδια ανθρώπινα και υλικά μέσα.

### Άρθρο 17

Στο άρθρο 17 ορίζονται οι σχέσεις τις Κοιν.Σ.Επ. Με εργαζόμενους μη μέλη. Η Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση είναι δυναμική και εξελισσόμενη σύμπραξη δυνάμεων. Υπό αυτήν την έννοια, εργαζόμενοι μη μέλη εφόσον το επιθυμούν μπορούν να αιτηθούν εγγράφως τη συμμετοχή τους στην Κοιν.Σ.Επ., ως μέλη.

### Άρθρο 18

Στο άρθρο 18 εισάγεται η λειτουργία της Γενικής Συνέλευσης των μελών της Κοιν.Σ.Επ. ως ανώτατου οργάνου της με το τεκμήριο της γενικής αρμοδιότητας. Οι διατάξεις του νόμου περί αστικών συνεταιρισμών εφαρμόζονται στο βαθμό που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος. Η συγκεκριμένη διάταξη εισάγει κάποιες αποκλίσεις ως προς τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης. Η σύγκλησή της γίνεται υποχρεωτικά μια τουλάχιστον φορά κάθε χρόνο και σε κάθε περίπτωση πριν την υποβολή της ετήσιας φορολογικής δήλωσης, είτε από την ίδια τη Διοικούσα Επιτροπή για οποιονδήποτε λόγο είτε κατόπιν αιτήματος 1/3 των μελών της Κοιν.Σ.Επ. Αν αρνηθεί η Διοικούσα Επιτροπή ή δεν διενεργήσει τη σύγκληση εντός της Γενικής Συνέλευσης, κατά τα μέλη αυτοδικαίως αποκτούν το δικαίωμα να συγκαλέσουν εύλογου χρόνου, τότε τα μέλη αυτοδικαίως αποκτούν το δικαίωμα να συγκαλέσουν τη Γενική Συνέλευση. Σημειώνεται βέβαια ότι το δικαίωμα αυτό δεν πρέπει να ασκείται καταχρηστικά από τα μέλη στα πλαίσια του άρθρου 281 ΑΚ.

Επίσης, η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης είτε γίνεται από τη Διοικούσα Επιτροπή είτε γίνεται από τα μέλη, πρέπει να ακολουθεί την ορθή διαδικασία σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις περί αστικών συνεταιρισμών. Αυτό άλλωστε προκύπτει και από την αναφορά του ν. 1667/1986 στην δεύτερη παράγραφο της διάταξης περί των λόγων προσβολής μιας απόφασης της Γενικής Συνέλευσης. Οι παράνομες αποφάσεις είναι εξαρχής άκυρες και όχι ακυρώσιμες όπως οι αποφάσεις της Διοικούσας Επιτροπής.

### Άρθρο 19

Στο άρθρο 19 εισάγονται ρυθμίσεις για τη Διοικούσα Επιτροπή, η οποία αντιστοιχεί στο διοικητικό συμβούλιο των αστικών συνεταιρισμών. Ο ελάχιστος αριθμός των μελών της είναι τρία και όχι πέντε όπως στους αστικούς συνεταιρισμούς, καθώς το σχήμα των Κοιν.Σ.Επ. είναι συνήθως μικρότερο. Επίσης οι Κοιν.Σ.Επ. απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις που εισάγονται εκ του ν. 3867/2010. Οι δύο αυτές αποκλίσεις ευνοούν τη λειτουργία της διοίκησης στην Κοιν.Σ.Επ. με ολιγομελή σχήματα. Η σύγκληση της Διοικούσας Επιτροπής γίνεται από τον Πρόεδρο ή και από τα άλλα μέλη σε περίπτωση αδρανείας του.

'Apθpo 20

Στο άρθρο 20 προβλέπεται ο τρόπος διανομής των κερδών. Τα κέρδη διατίθενται κατά ποσοστό 5% για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού, για την αύξηση της φερεγγυότητας της Κοιν.Σ.Επ. έναντι των τρίτων. Επίσης, τα κέρδη διατίθενται κατά ποσοστό έως 35% στους εργαζόμενους της Κοιν.Σ.Επ., ως κίνητρο παραγωγικότητας και ισχυρής συμμετοχής στην εκπλήρωση των σκοπών της επιχείρησης. Το υπολειπόμενα κέρδη, αφενός, επανεπενδύονται στην επιχείρηση και συμβάλλουν στη βιωσιμότητα και την ανάπτυξή της μέσω της επιλογής, ανάληψης και διεκπεραίωσης νέων δραστηριοτήτων και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και αφετέρου διατίθενται για δράσεις συλλογικής και κοινωνικής αφέλειας σε συμφωνία με τους καταστατικούς σκοπούς της επιχείρησης. Με απότερο σκοπό, μάλιστα, την ενίσχυση των κοινωνικών επενδύσεων στο άρθρο προβλέπεται η φορολογική απαλλαγή του ποσοστού κατ' ελάχιστον 10% και κατά μέγιστο 30% επί των κερδών που διατίθεται για δράσεις κοινωνικής αφέλειας.

'Apθpo 21

Στο άρθρο 21 προβλέπεται η λύση και εκκαθάριση των Κοιν.Σ.Επ, η οποία διενεργείται με βάση τις εκάστοτε διατάξεις των άρθρων 11 και 12 ν. 1667/1986. Προς διευκόλυνση της διαδικασίας εκκαθάρισης ενσωματώνονται αρκετές απόψεις της νομολογίας σχετικώς με την εκκαθάριση νομικών προσώπων. Σε αυτό το πλαίσιο προβλέπεται, ότι αν δεν υπάρχει ενεργητικό, οι εκκαθαριστές προβαίνουν σε αποπεράτωση της εκκαθάρισης, ακόμα και αν απομένουν ανεξόφλητες απαιτήσεις τρίτων. Ωστόσο, αν προκύψει σε οποιοδήποτε χρόνο ότι υπάρχει ενεργητικό της Κοιν.Σ.Επ., είναι δυνατή η αναβίωσή της με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Επιπλέον είδος κύρωσης εισάγεται με το άρθρο 10 καθώς ορίζεται ως λόγος λύσης και διαγραφής από το Μητρώο η παράβαση των διατάξεων του παρόντος. Μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης η Κοιν.Σ.Επ. διαγράφεται αυτοδικαίως από το Μητρώο ενώ η άρνηση των αρμοδίων υπαλλήλων αντιμετωπίζεται με εφαρμογή του άρθρου 791 Κ.Πολ.Δ. Αν η Κοιν.Σ.Επ. κηρυχθεί σε πτώχευση, ακολουθείται η πτωχευτική διαδικασία.

'Αρθρο 22

Στο άρθρο 22 προβλέπονται οι όροι και η διαδικασία αναβίωσης μιας Κοιν.Σ.Επ. κατόπιν σχετικής απόφασης του λάχιστον των 2/3 της Γενικής Συνέλευσης. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τηρούνται οι ελάχιστοι αριθμοί συνυπογραφόντων το καταστατικό μελών της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του παρόντος.

'Αρθρο 23

Στο άρθρο 23 ορίζονται οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων (εφεξής Συν.Εργ.) ως εκείνοι οι αστικοί συνεταιρισμοί του ν.1667/1986 ), όπως ισχύει, που έχουν εκ του νόμου εμπορική ιδιότητα και παράγουν συλλογική αφέλεια, δηλαδή επιτυγχάνουν την από κοινού εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών τους, μέσα από τη δημιουργία

ισότιμων σχέσεων παραγωγής, τη δημιουργία θέσεων σταθερής και αξιοπρεπούς εργασίας και τη συμφιλίωση προσωπικής, οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής ενώ επίσης ορίζεται ότι στους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων συμμετέχουν αποκλειστικά και μόνο φυσικά πρόσωπα, τα οποία επιθυμούν να βιοποριστούν με συλλογικό και αυτόνομο τρόπο, παράγοντας από κοινού αγαθά και υπηρεσίες για τρίτου.

Επιπλέον, στο άρθρο αυτό προβλέπεται ότι το καταστατικό των Συνεταιρισμών Εργαζομένων οφείλει να είναι σύμφωνο με τις αρχές της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, όπως αυτές ορίζονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 5 του άρθρου 2.

Ο Συνεταιρισμός Εργαζομένων στηρίζεται στο υπάρχον νομικό μόρφωμα του αστικού συνεταιρισμού, χωρίς όμως να περιορίζεται από το σκοπό του αστικού συνεταιρισμού, όπως αυτός αποδίδεται στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 1667/1986. Συμπληρωματικά εφαρμόζεται ο ν. 1667/1986, όπως εκάστοτε ισχύει, καλύπτοντας ρυθμιστικώς τα θέματα από τα οποία δεν αποκλίνει το παρόν, πιο ειδικό για τους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, νομοσχέδιο.

#### Άρθρο 24

Στο άρθρο 24 καθορίζονται τα ζητήματα σχετικώς με τη σύσταση του Συνεταιρισμού Εργαζομένων. Με στόχο την απλοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων δεν αποτελούν εξαίρεση στον κανόνα που θέλει όλες τις εμπορικές επιχειρήσεις να εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.). Ένας υποψήφιος Συν.Εργ. σε πρώτο χρόνο υποβάλλει το καταστατικό του στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας και εφόσον αυτό εγκριθεί και καταχωριστεί, ακολουθεί η εγγραφή του στο Γ.Ε.ΜΗ.

Καταρχάς προκύπτει ότι ακολουθείται το νομικό σχήμα του αστικού συνεταιρισμού με αποκλίσεις που εισάγει το παρόν νομοσχέδιο, προς την κατεύθυνση της εξυπηρέτησης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Ρυθμιστική εξυπηρέτησης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Ρυθμιστική προτεραιότητα αποδίδεται στο παρόν νομοσχέδιο, ενώ τα ζητήματα που δε ρυθμίζονται υπάγονται στις διατάξεις του ν. 1667/1986 όπως εκάστοτε ισχύει. Σε περίπτωση που καταργηθεί ο ν. 1667/1986 και αντικατασταθούν οι διατάξεις του από άλλο νομοθέτημα, ο Συν.Εργ. θα υπάγεται ρυθμιστικά στο νέο νομοθέτημα με την επιφύλαξη του παρόντος ειδικότερου νομοθετήματος. Πρώτη απόκλιση αποτελεί η πρόβλεψη ότι δεν χρειάζονται δεκαπέντε (15) πρόσωπα για τη σύσταση αλλά τρία (3) φυσικά πρόσωπα. Επιπρόσθετα, το καταστατικό του υποψήφιου αλλά τρία (3) φυσικά πρόσωπα. Επιπρόσθετα, το καταστατικό του υποψήφιου Συν.Εργ. θα πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις πλήρωσης των χαρακτηριστικών του Ευρωπαϊκού ορισμού της Κοινωνικής Επιχείρησης, δηλαδή να εφαρμόζει την αποδίδει προτεραιότητα στη μεγιστοποίηση και την ατομική ψήφος, να μην αποδίδει προτεραιότητα στη διανομή ιδιοποίηση του κέρδους τους, αλλά να εφαρμόζει περιορισμούς στη διανομή κερδών και να επιδιώκει την επανεπένδυση μέρους των κερδών σε δραστηριότητες που προάγουν τη συλλογική ή και την κοινωνική αφέλεια, όπως ορίζονται στον

παρόντα νόμο, να προάγουν την αρχή ίσης αμοιβής για ισόχρονη εργασία», να μεριμνούν για τη σύγκλιση στην αμοιβή της εργασίας, εφαρμόζοντας σύστημα αμοιβών κατά το οποίο ο ανώτατος καθαρός μισθός δε μπορεί να υπερβαίνει περισσότερο από πέντε φορές τον κατώτατο, εκτός αν αποφασίσουν διαφορετικά τα 2/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης του Συν.Εργ., να διαθέτουν έναντι κάθε τρίτου αυτονομία στη διοίκηση, στη διαχείριση και στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους, να αποβλέπουν στην οριζόντια και ισότιμη μεταξύ τους δικτύωση, μέσω της δημιουργίας δικτύων και συστάδων, με σκοπό την ενδυνάμωση των οικονομικών δραστηριοτήτων τους και τη μεγιστοποίηση της παραγόμενης κοινωνικής αφέλειας, να επιδιώκουν πρωτίστως τη ικανοποίηση προϋποθέσεων και συνθηκών ικανοποίησης συλλογικής και κοινωνικής αφέλειας και να περιγράφουν τους τρόπους ικανοποίησης αυτών με σαφήνεια.

Κατά τα λοιπά τηρείται η εκάστοτε διαδικασία ίδρυσης ενός αστικού συνεταιρισμού. Τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να χρησιμοποιήσουν προτυποποιημένα καταστατικά, τα οποία θα διαμορφώσει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Αυτό το καταστατικό θα επιτρέπει την άμεση εγγραφή στο Μητρώο χωρίς την ανάγκη διορθώσεων.

Κατ' ελάχιστον στο καταστατικό θα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες για την έδρα, την επωνυμία και το σκοπό του Συν. Εργ., όπου έδρα ορίζεται τουλάχιστον ο δήμος, την επωνυμία του Συν. Εργ., την έκταση της ευθύνης των μελών του, τα πλήρη στοιχεία της ταυτότητας ή την επωνυμία και τη διεύθυνση των ιδρυτικών μελών, τους όρους εξόδου και εισόδου των μελών, την έκταση της ευθύνης των μελών, το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας, τον ορισμό της προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής που θα μεριμνήσει για την έγκρισή του και τη σύγκλιση της πρώτης γενικής συνέλευσης για ανάδειξη των οργάνων διοίκησης του Συν. Εργ.

## Άρθρο 25

Στο άρθρο 25 καθορίζονται τα ζητήματα σχετικώς με τη λειτουργία του Συν. Εργ. Το Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας καθώς και το Γ.Ε.ΜΗ. καθίστανται όργανα δημόσιας και διαφανούς παρακολούθησης της πορείας ανάπτυξης και μεταβολής του συνεταιρισμού, ενώ παράλληλα ο Συν. Εργ. φροντίζει τη δημοσιοποίηση των προθέσεων και των πεπραγμένων του προσβλέποντας στην ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου.

Κάθε μέλος συμμετέχει με συγκεκριμένο ύψος συμμετοχής, ενιαίας και υποχρεωτικής για όλα τα μέλη. Ως αντάλλαγμα της εισφοράς αυτής που δεν μπορεί να υπολείπεται σε αξία των 100 ευρώ, το κάθε μέλος αποκτά την υποχρεωτική του μερίδα με καταβολή μετρητών, καθώς και με την εισφορά κυνητής ή και ακίνητης περιουσίας. Ωστόσο, εισάγεται και η δυνατότητα συμμετοχής έως και τριών προαιρετικών μερίδων, η οποία λειτουργεί προς την κατεύθυνση της οικονομικής προσαρετικών μερίδων, η οποία λειτουργεί προς την κατεύθυνση της οικονομικής ενίσχυσης του Συν.Εργ. από πρόσωπα που έχουν αυτή τη διάθεση ή/και δυνατότητα. Αυτό γίνεται όμως χωρίς να αναγνωρίζονται επιπλέον δικαιώματα στον δυνατότητα. Αυτό γίνεται όμως χωρίς να αναγνωρίζονται επιπλέον δικαιώματα στον δυνατότητα.

αποκτώντα τις προαιρετικές μερίδες, καθώς η αρχή της ίσης συμμετοχής των μελών δεν διασπάται. Έτσι, παρά τις προαιρετικές μερίδες, τα δικαιώματα των μελών επί της διοίκησης και συμμετοχής στο Συν. Εργ. παραμένουν ίσα.

Η Διοικούσα Επιτροπή αντιστοιχεί στο διοικητικό συμβούλιο των αστικών συνεταιρισμών και καθίσταται το εκτελεστικό όργανο της συνεταιριστικής επιχείρησης.

Η ευθύνη γενικώς των μελών του Συν. Εργ. προσδιορίζεται επακριβώς και ισούται με το ποσό που διετέθη για την απόκτηση της υποχρεωτικής συνεταιριστικής μερίδας που κατέχουν, ενώ σε ό, τι αφορά την ευθύνη του νομίμου εκπροσώπου της Κοιν.Σ.Επ. ορίζεται σαφώς ότι ακολουθείται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο περί ευθύνης έναντι τρίτων.

Στο Συν. Εργ. μέλος μπορεί να είναι μόνο το φυσικό πρόσωπο που βιοπορίζεται μέσω της εργασίας που προσφέρει στο συνεταιρισμό και μόνο σε αυτά δίδεται η ιδιότητα του μέλους.

Το σύστημα αμοιβών και οι όροι εργασίας των μελών καθορίζεται από το καταστατικό ή από ειδικές ρυθμίσεις εγκεκριμένες από τη Γενική Συνέλευση. Ως προς τις ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις, τα μέλη του Συνεταιρισμού Εργαζομένων υπάγονται αναλογικά στις ρυθμίσεις της παρ. 1, 2, 3 και 9 του άρθρου 39 και της παρ. 2 του άρθρου 41 του Ν. 4387/16 (ΦΕΚ 85 Α'). Ως προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, οι αμοιβές των μελών του Συνεταιρισμού Εργαζομένων εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα και υπάγονται στις διατάξεις του εδαφίου δ της παραγράφου 2 του άρθρου 12 καθώς και στις τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του ν.4172/2013 περί Κ.Φ.Ε.

#### Άρθρο 26

Στο άρθρο 26 εισάγονται ρυθμίσεις που σχετίζονται με τις σχέσεις μεταξύ των μελών του Συν. Εργ., και αφορούν κυρίως την απόκτηση ή απώλεια της ιδιότητας μέλους Συν. Εργ.. Η είσοδος οδηγεί σε αύξηση των συνεταιριστικών μερίδων και επιτρέπεται μετά από έγκριση της Γενικής Συνέλευσης με απόφαση λαμβανομένη με απλή πλειοψηφία. Εισάγεται το δικαίωμα αποχώρησης ενός μέλους από τον Συν. Εργ., στην περίπτωση που αυτό το μέλος δεν μπορεί να μεταβιβάσει σε άλλο πρόσωπο τη μερίδα συμμετοχής του. Ορίζεται συγκεκριμένη προθεσμία άσκησης αυτού του ιδιότυπου δικαιώματος καταγγελίας της σχέσης μέλους και Συν. Εργ., ενώ δε χρειάζεται επίκληση σπουδαίου λόγου. Επιστρέφεται στο μέλος μόνο η παρούσα κατά την έγκριση της απόφασης αξία της συνεταιριστικής του μερίδας.

Η μεταβίβαση του υποχρεωτικού μεριδίου γίνεται μόνο σε νέο μέλος, με σκοπό την αποφυγή συγκέντρωσης πολλών μεριδίων σε ένα πρόσωπο. Η δημοκρατική και συλλογική συμμετοχή υλοποιείται σημαντικά με βάση αυτήν την πρόβλεψη. Η μεταβίβαση είναι έγκυρη μόνο αν εγκριθεί από τη Διοικούσα Επιτροπή, ενώ η άρνηση αυτής μπορεί να οδηγήσει σε προσφυγή στο αρμόδιο δικαστήριο που θα

κρίνει καταχρηστική ή παράνομη την άρνηση. Εισάγεται αποσβεστική προθεσμία για την προσφυγή στο δικαστήριο.

Η αποβολή μέλους προβλέπεται ως δυνατότητα επί τη βάσει των συγκεκριμένων λόγων αποβολής, όπως αυτοί θα περιγράφονται σαφώς στο καταστατικό, προκειμένου να συνεχίσει τη λειτουργία του ο Συν. Εργ., χωρίς την παρεμπόδιση μελών που συμπεριφέρονται κατά τρόπο που δε συνάδει με το σκοπό και τις επιδιώξεις του Συν. Εργ. ή που συμπεριφέρονται κατά τρόπο που καθιστά μη ανεκτή την συμμετοχή τους από τα υπόλοιπα μέλη. Χρειάζεται η επίκληση σπουδαίου λόγου που καθιστά μη ανεκτή την παραμονή του μέλους ή η επίκληση σοβαρής παράβασης των υποχρεώσεων του μέλους έναντι της Κοιν.Σ.Επ. Μια τέτοια υποχρέωση είναι και η υποχρέωση πίστης. Και σε αυτήν την περίπτωση προσβάλλεται η σχετική απόφαση με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Σε περίπτωση που μέλος φυσικό πρόσωπο αποβιώσει, η αξία της συνεταιριστικής του μερίδας περιέρχεται αυτοδικαίως στον ειδικό ή καθολικό του διάδοχο, ενώ η συμμετοχή στο Συν. Εργ.. συνιστά προσωπική επιλογή και δέσμευση και ως εκ τούτου δεν κληροδοτείται.

Σε περίπτωση σύναψης σύμβασης για την υλοποίηση έργου ή προγράμματος που χρηματοδοτείται καθ' οποιοδήποτε τρόπο μέσω του Ελληνικού δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα ή μέσω της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, απαγορεύεται η υπεργολαβία ή ανάθεση του έργου ή τμήματος αυτού, που αφορά στο κύριο ή στα κύρια αντικείμενα της σύμβασης, από τον Συνεταιρισμό Εργαζομένων σε τρίτους ή σε μέλη του, εκτός αν ρητώς αυτό το θέμα ρυθμίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, οπότε υπερισχύει αυτή η συμβατική ρύθμιση και αίρεται η εν λόγω απαγόρευση της παρούσης διάταξης.

### Άρθρο 27

Στο άρθρο 27 ορίζεται ότι ο Συν. Εργ. είναι δυναμική και εξελισσόμενη σύμπραξη δυνάμεων. Υπό αυτήν την έννοια, εργαζόμενοι μη μέλη εφόσον το επιθυμούν μπορούν να αιτηθούν εγγράφως τη συμμετοχή τους στον Συν. Εργ., ως μέλη. Επιπλέον, ορίζεται ότι ο αριθμός των εργαζόμενων μη μελών δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό το 25% του αριθμού των μελών. Το ποσοστό αυτό δύναται να αυξάνεται κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του τμήματος Μητρώου/αρμόδιας υπηρεσίας ΥΠΕΚΑΑ επί αιτήσεως του Συνεταιρισμού Εργαζομένων για αντιμετώπιση έκτακτων εποχικών αναγκών, το οποίο σε κάθε περίπτωση δε δύναται να υπερβαίνει του τέσσερις μήνες ετησίως

### Άρθρο 28

Στο άρθρο 28 εισάγεται η λειτουργία της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Συν. Εργ.. ως ανώτατου οργάνου του με το τεκμήριο της γενικής αρμοδιότητας. Οι διατάξεις του νόμου περί αστικών συνεταιρισμών εφαρμόζονται στο βαθμό που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος. Η συγκεκριμένη διάταξη εισάγει κάποιες

Αιτιολογική έκθεση σχεδίου νόμου ΥΠΕΚΑΑ  
«Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις»

αποκλίσεις ως προς τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης. Η σύγκλησή της γίνεται υποχρεωτικά μια τουλάχιστον φορά κάθε χρόνο και σε κάθε περίπτωση πριν την υποβολή της ετήσιας φορολογικής δήλωσης, είτε από την ίδια τη Διοικούσα Επιτροπή για οποιονδήποτε λόγο είτε κατόπιν αιτήματος 1/3 των μελών του Συν. Εργ. Αν αρνηθεί η Διοικούσα Επιτροπή ή δεν διενεργήσει τη σύγκληση εντός εύλογου χρόνου, τότε τα μέλη αυτοδικαίως αποκτούν το δικαίωμα να συγκαλέσουν τη Γενική Συνέλευση. Σημειώνεται βέβαια ότι το δικαίωμα αυτό δεν πρέπει να ασκείται καταχρηστικά από τα μέλη στα πλαίσια του άρθρου 281 Α.Κ..

Επίσης, η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης είτε γίνεται από τη Διοικούσα Επιτροπή είτε γίνεται από τα μέλη, πρέπει να ακολουθεί την ορθή διαδικασία σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις περί αστικών συνεταιρισμών. Αυτό άλλωστε προκύπτει και από την αναφορά του ν. 1667/1986 στην δεύτερη παράγραφο της διάταξης περί των λόγων προσβολής μιας απόφασης της Γενικής Συνέλευσης. Οι παρανομες αποφάσεις είναι εξαρχής άκυρες και όχι ακυρώσιμες όπως οι αποφάσεις της Διοικούσας Επιτροπής.

### Άρθρο 29

Στο άρθρο 29 εισάγονται ρυθμίσεις για τη Διοικούσα Επιτροπή, η οποία αντιστοιχεί στο διοικητικό συμβούλιο των αστικών συνεταιρισμών. Ο ελάχιστος αριθμός των μελών της είναι τρία και όχι πέντε όπως στους αστικούς συνεταιρισμούς, καθώς το σχήμα των Κοιν.Σ.Επ είναι συνήθως μικρότερο. Επίσης οι Κοιν.Σ.Επ. απαλλάσσονται από τις υποχρεώσεις που εισάγονται εκ του ν. 3867/2010. Οι δύο αυτές αποκλίσεις ευνοούν τη λειτουργία της διοίκησης στην Κοιν.Σ.Επ. με ολιγομελή σχήματα. Η σύγκληση της Διοικούσας Επιτροπής γίνεται από τον Πρόεδρο ή και από τα άλλα μέλη σε περίπτωση αδρανείας του. Σε περίπτωση που ο Συνεταιρισμός να εκλέξουν νόμιμο εκπρόσωπο, ο οποίος αναλαμβάνει όλες τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου.

### Άρθρο 30

Στο άρθρο 30 προβλέπεται ο τρόπος διανομής των κερδών. Τα κέρδη διατίθενται κατά ποσοστό 5% για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού, για την αύξηση της φερεγγυότητας του Συν. Εργ. έναντι των τρίτων. Επίσης, τα κέρδη διατίθενται κατά ποσοστό έως 35% στους εργαζόμενους του Συν. Εργ., ως κίνητρο παραγωγικότητας και ισχυρής συμμετοχής στην εκπλήρωση των σκοπών της επιχείρησης. Το υπολειπόμενα κέρδη, αφενός, επανεπενδύονται στο συνεταιρισμό και συμβάλλουν στη βιωσιμότητα και την ανάπτυξή του μέσω της επιλογής, ανάληψης και διεκπεραίωσης νέων δραστηριοτήτων και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και αφετέρου διατίθενται για δράσεις κοινωνικής αφέλειας σε συμφωνία με τους καταστατικούς σκοπούς της επιχείρησης.

Με απώτερο σκοπό, μάλιστα, την ενίσχυση των κοινωνικών επενδύσεων στο άρθρο «Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις»

κερδών που διατίθεται για δράσεις κοινωνικής ωφέλειας. Επίσης σκοπός είναι η αποφυγή φορολογικής αντιμετώπισης των ΚοινΣΕπ ως φορέων καθαρά επιχειρηματικής και κερδοσκοπικής δραστηριότητας, καθώς αυτό δε συνάδει με την πραγματική τους υπόσταση. Η ΚοινΣΕπ δεν αποσκοπεί στην επιδίωξη κέρδους, αλλά στην κοινωνική συνεισφορά, στην κοινωνική αλληλεγγύη και στο κοινωνικό συμφέρον. Οι εργαζόμενοι σε μια ΚοινΣΕπ συμβάλλουν καθοριστικά στην επιδίωξη των κοινωνικών στόχων της και υπό αυτό το πρίσμα δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως κλασσικού τύπου επιχειρηματίες. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με την ανάγκη ενίσχυσης αυτού του θεσμού, συμβάλλουν στην φορολογική ελάφρυνση που προβλέπεται στο σχετικό άρθρο.

### Άρθρο 31

Στο άρθρο 31 προβλέπεται η λύση και εκκαθάριση του Συν. Εργ, η οποία διενεργείται με βάση τις εκάστοτε διατάξεις των άρθρων 11 και 12 ν. 1667/1986. Προς διευκόλυνση της διαδικασίας εκκαθάρισης ενσωματώνονται αρκετές απόψεις της νομολογίας σχετικώς με την εκκαθάριση νομικών προσώπων. Σε αυτό το πλαίσιο προβλέπεται, ότι αν δεν υπάρχει ενεργητικό, οι εκκαθαριστές προβαίνουν σε αποπεράτωση της εκκαθάρισης, ακόμα και αν απομένουν ανεξόφλητες απαιτήσεις τρίτων. Ωστόσο, αν προκύψει σε οποιοδήποτε χρόνο ότι υπάρχει ενεργητικό του Συν. Εργ.,, είναι δυνατή η αναβίωσή του με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Επιπλέον είδος κύρωσης εισάγεται με το άρθρο 10 καθώς ορίζεται ως λόγος λύσης και διαγραφής από το Μητρώο η παράβαση των διατάξεων του παρόντος. Μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης ο Συν. Εργ. διαγράφεται αυτοδικαίως από το Μητρώο ενώ η άρνηση των αρμοδίων υπαλλήλων αντιμετωπίζεται με εφαρμογή του άρθρου 791 ΚΠολΔ.6. Αν η Κοιν.Σ.Επ. κηρυχθεί σε πτώχευση, ακολουθείται η πτωχευτική διαδικασία.

### Άρθρο 32

Στο άρθρο 32 προβλέπονται οι όροι και η διαδικασία αναβίωσης ενός συνεταιρισμού Εργαζομένων κατόπιν σχετικής απόφασης τουλάχιστον των 2/3 της Γενικής Συνέλευσης. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τηρούνται οι ελάχιστοι αριθμοί συνυπογραφόντων το καταστατικό μελών της παραγράφου 2 του άρθρου 24 του παρόντος.

### Άρθρο 33

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 33 προβλέπεται η κατάργηση των άρθρων 1 μέχρι και 17 του ν.4019/2011 (ΦΕΚ Α' 216) από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Στην παράγραφο 2 προβλέπεται ότι οι οικονομικές πηγές των Κοιν.Σ.Επ. και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων μμπορούν να είναι οι μμερίδες των μελών τους, δωρεές τρίτων, έσοδα από την αξιοποίηση της περιουσίας τους, έσοδα από την επιχειρηματική δραστηριότητα τους, κεφάλαια από Φορείς και Οργανισμούς του Δημοσίου ή ευρύτερου Δημοσίου Τομέα, κάθε άλλο έσοδο από την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους, σύμφωνα με το καταστατικό τους.

Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου εισάγονται συγκεκριμένα οικονομικά κίνητρα και μέτρα στήριξης για τους εργαζόμενους της ΚοινΣΕπ και του Συνεταιρισμού Εργαζομένων, ώστε να διευκολύνεται η συμμετοχή των εργαζομένων σε αυτούς και να μη δημιουργεί προβλήματα σε σχέση με επιδόματα που λαμβάνουν και οφείλονται στην ιδιότητά τους ως Ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.

#### Άρθρο 34

##### Λοιπές ρυθμίσεις και εξουσιοδοτικές διατάξεις

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού, εισάγεται καινοτόμος ρύθμιση, διότι η τήρηση της δημοσιότητας της ταυτότητας και των καταστατικών πράξεων των συγκεκριμένων επιχειρήσεων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, ανατίθεται στις υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. των ανά την Ελλάδα επιμελητηρίων, απελευθερώνοντας ανθρώπινους πόρους του ΥΠΕΚΑΑ, ενιαίοποιώντας τη δημοσιότητα της ταυτότητας και των καταστατικών πράξεων των επιχειρήσεων, μάλιστα, απολύτως εντός των κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου αυτού, α) εισάγεται σαφής ρύθμιση για τις συγκεκριμένου τύπου επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, σε αντίθεση με αμφίσημες διατάξεις που ισχύουν για τις ήδη υφιστάμενες εμπορικές επιχειρήσεις και β) διατυπώνεται το αυτονόητο, ότι δηλαδή, ως ειδικού τύπου εμπορικές επιχειρήσεις που εκκινούνται από τα σπλάχνα των κοινωνικών πολιτικών του ΥΠΕΚΑΑ, υπάγονται πρωτίστως στο τελευταίο.

Με τις τρίτη και τετάρτη παράγραφο, ιδρύεται πρόνοια για την έκδοση εφαρμοστικών υπουργικών αποφάσεων, που είναι απαραίτητες για τη ρύθμιση των τεχνικών λεπτομερειών που αναφέρονται ως το περιεχόμενο των κανονιστικών αυτών αποφάσεων.

#### Άρθρο 35

##### Αντικατάσταση και συμπλήρωση διατάξεων

Με τις παραγράφους του άρθρου αυτού, προστίθενται στη διατύπωση των ήδη υπαρχουσών διατάξεων των διαλαμβανομένων άρθρων άλλων νόμων, η αντίστοιχη πρόνοια για τις συγκεκριμένου τύπου επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, ήτοι τις τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις και τους συνεταιρισμούς εργαζομένων, άνευ ετέρας τροποποίησης. Όπως μαρτυρεί και ο τίτλος του άρθρου, πρόκειται για «συμπλήρωση διατάξεων», η οποία για να είναι

νομοτεχνικά βέλτιστη και προς αποφυγή αστοχιών στην επικαιροποίηση των κανονιστικών διατάξεων, καταλήγει στην εν γένει αναδιατύπωση των εν λόγω διατάξεων, επαναλαμβάνουμε με μόνη προσθήκη την πρόνοια και για τις συγκεκριμένου τύπου επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, ήτοι τις τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις και τους συνεταιρισμούς εργαζομένων.

### **Άρθρο 36** **Μεταβατικές διατάξεις**

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού, καταργούνται οι ισχύουσες διατάξεις του νόμου 4019/2011 (Α' 216) που υπήρξε το προγενέστερο νομικό καθεστώς κοινωνικής οικονομίας. Με την εφαρμογή των καταργούμενων πλέον διατάξεων, έγινε αντιληπτή η καταλληλότητά τους και οι ανάγκες της επικαιροποίησης της νομοθεσίας. Έτσι, αποφεύγονται τόσο η πολυνομία, όσο και το ασαφές νομικό καθεστώς για τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας.

Με τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου αυτού ιδρύεται πρόνοια για την αυτοδίκαιη μετατροπή των υφισταμένων επιχειρήσεων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στις νέες νομικές μορφές που προβλέπει το σχέδιο νόμου, προς γραφειοκρατική ελάφρυνση τόσο των επιχειρήσεων, όσο και του ΥΠΕΚΑΑ.

Με τη τρίτη παράγραφο του άρθρου αυτού ιδρύεται πρόνοια για την έκδοση εφαρμοστικών υπουργικών αποφάσεων, που είναι απαραίτητες για τη ρύθμιση των τεχνικών λεπτομερειών που αναφέρονται ως το περιεχόμενο των κανονιστικών αυτών αποφάσεων.

Με τη τέταρτη παράγραφο του άρθρου αυτού διατυπώνεται το μεταβατικό καθεστώς που θα ισχύσει για τις επιχειρήσεις της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, αν προ της σύστασης του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας και μετά την εκκαθάριση κάποιας επιχείρησης κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας υφίσταται απομένον ενεργητικό.

Με τη πέμπτη παράγραφο του άρθρου αυτού εισάγεται αμιγής μεταβατική διάταξη, τεχνικού χαρακτήρα.

### **Μέρος δεύτερο Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας,**

Αιτιολογική έκθεση σχεδίου νόμου ΥΠΕΚΑΑ  
«Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις»

## Κοινωνικής Πρόνοιας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

### Άρθρα 37 ως και 42 Σύσταση Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

Με την προτεινόμενη διάταξη, συγκροτείται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφαλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ενιαίος διοικητικός τομέας με τίτλο Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΕΓΚΑΛΟ). Η σύσταση της ΕΓΚΑΛΟ έρχεται να επιλύσει προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελληνική Δημόσια Διοίκηση στα Θέματα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Η Ελληνική Κυβέρνηση έχει διαπιστώσει τα προβλήματα και έχει θέσει στόχο τη δημιουργία του ενιαίου διοικητικού τομέα για τη θεραπεία τους και για το λόγο αυτό η προτεινόμενη διάταξη αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την υποστήριξη και την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Ελλάδα. Η δημιουργία μιας δομής για το σχεδιασμό, άσκηση και παρακολούθηση της πολιτικής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία θα πρέπει να συγκεντρώνει τα θετικά στοιχεία από τις μέχρι τώρα προσπάθειες για μια συντονισμένη σχετική πολιτική, να αποφεύγει τις περίπλοκες λύσεις και να επιλύει τις ασάφειες και συγκρούσεις που υπάρχουν αυτή τη στιγμή.

Η λειτουργία του της θα έχει ως έργο την εκτέλεση και εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία με αποτελεσματικότερο τρόπο καθώς καθίσταται δυνατή η εκπόνηση και η παρακολούθηση τρόπου καθώς καθίσταται δυνατή η εκπόνηση και η παρακολούθηση

Αναλυτικότερα, καταρτίζει την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, παρακολουθεί και συντονίζει τις σχετικές δράσεις για την εφαρμογή και τη διασφάλιση της συνεκτικότητας της Εθνικής Στρατηγικής. Μελετά και παράγει πολιτικές, και επιβλέπει την εφαρμογή τους, προς όφελος του πολίτη. Αναπτύσσει συνεργασία στους θεματικούς τομείς με αρμόδια υπουργεία. Εξειδικεύει την Εθνική Στρατηγική ανά τομέα, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία και φορείς, παρακολουθεί τις διεθνείς εξελίξεις.

### Άρθρα 43 ως και 50 Σύσταση Ειδικής Γραμματείας Ρομά

Η κοινωνική αλληλεγγύη διαδραματίζει βασικό ρόλο για τη στήριξη και την ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, όπως των Ρομά. Η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας, των διακρίσεων και της ανισότητας αποτελεί βασική προτεραιότητα πολιτικής της ελληνικής κυβέρνησης και όλων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό η κοινωνική ένταξη και η ισότιμη μεταχείριση των ομάδων με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες συνιστούν ιδιαίτερη πρόκληση. Ειδικότερα, οι Ρομά στη χώρα μας αποτελούν την κατ' εξοχήν ιδιαίτερη πρόκληση. Ειδικότερα, οι Ρομά στη χώρα μας αποτελούν την κατ' εξοχήν μειονεκτούσα ομάδα σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Είναι η πολιτισμική

ομάδα, τα περισσότερα μέλη της οποίας ζουν υπό συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού. Πρόκειται για μια σημαντική αριθμητικά μερίδα του πληθυσμού, που διαβιεί σε συνθήκες στέρησης, με μεγάλο ποσοστό αναλφαβητισμού και περιορισμένης έως ανύπαρκτης πρόσβασης σε στέγαση, υπηρεσίες υγείας, ποιοτική εκπαίδευση και απασχόληση, και η οποία εξαρτάται από την παροχή διαθέσιμων κρατικών παροχών. Τα δεδομένα αυτά επηρεάζουν προφανώς την κοινωνική συνοχή αλλά και στερούν την οικονομία από δημιουργικό ανθρώπινο δυναμικό. Για το λόγο αυτό κρίνεται επιβεβλημένη η ουσιαστική, σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής, παρέμβαση της Πολιτείας για τον τερματισμό του αποκλεισμού των Ρομά, τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασής τους και την ουσιαστική κοινωνική και εργασιακή τους ένταξη.

Όπως προκύπτει από καταγραφές και έρευνες, που έχουν εκπονηθεί μέχρι σήμερα, τα ποσοστά αναλφαβητισμού και φτώχειας των Ρομά στην Ελλάδα είναι σημαντικά υψηλότερα από τα αντίστοιχα του γενικού πληθυσμού, κάτι που παρατηρείται και σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη, και οριακά υψηλότερα ή αντίστοιχης έντασης έναντι πληθυσμιακών ομάδων με παρόμοιο βαθμό ένταξης ή συμμετοχής στον οργανωμένο κοινωνικό ιστό των κρατών. Σε έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του 2009, αναφέρεται ότι κατά μέσο όρο, το 90% περίπου των συμμετεχόντων Ρομά, ζει σε νοικοκυριά με εισόδημα κατ' αντίστοιχα χαμηλότερο από το εθνικό όριο της φτώχειας. Η επί μακρόν διαβίωση της ομάδας σε συνθήκες πλήρους κοινωνικής και πολιτειακής απομόνωσης έχει οδηγήσει στην αποστέρηση βασικών δικαιωμάτων, όπως:

(α) Έλλειψη στοιχειωδών συνθηκών κατοικίας και ανθρώπινης διαβίωσης.  
Η μεγάλη πλειονότητα στεγάζεται σε καταλύματα πρόχειρης κατασκευής σε ποσοστό 50% (λυόμενα, παράγκες, καλύβια και γενικώς καταλύματα πρόχειρης κατασκευής) χωρίς τις βασικές τεχνικές και κοινωνικές υποδομές. Σε κράτη μέλη της Ε.Ε. όπως π.χ. την Ισπανία, οι πολιτικές για στέγαση έχουν αλλάξει, περνώντας από την επαναποθέτηση των οικογενειών Ρομά σε κατάλληλα κτίσματα στην κατανομή των οικογενειών μέσα στον αστικό ιστό. Η Ουγγαρία, επίσης, έχει θέσει ως πολιτικό τη στόχο τη διάλυση των διαχωρισμένων από τον αστικό ιστό οικιστικών συνόλων. Στη στόχο τη διάλυση των διαχωρισμένων από τον αστικό ιστό οικιστικών συνόλων. Στη Γαλλία για τους Ρομά. Το ίδιο εφαρμόζεται προοδευτικά και στη Γερμανία. Στη Γαλλία για κανονική στέγαση, όπως οποιοδήποτε άλλος πολίτης, ο οποίος δικαίωμα για κανονική στέγαση, όπως οποιοδήποτε άλλος πολίτης, ο οποίος αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα στέγασης. Εκτός από το πρόβλημα στέγης στην αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα στέγασης. Εκτός από το πρόβλημα στέγης στην Ρομά καθιστά επιβεβλημένη την επίλυση αυτού του προβλήματος, με την καταχώρηση στα δημοτολόγια και στα μητρώα αρρένων στη χώρα όσων δεν είναι ορθά καταγεγραμμένοι, ούτως ώστε να διευθετούνται τα κοινωνικά προβλήματα που δημιουργούνται από αυτή την εσφαλμένη ή ανύπαρκτη εγγραφή.

(β) Αναποτελεσματική ή και ανύπαρκτη πρόσβαση της ομάδας στην αγορά εργασίας και η συνακόλουθη έλλειψη σταθερού εισοδήματος.

Πολλά νοικοκυριά στηρίζονται στην εποχιακή απασχόληση ενός μέλους και στα επιδόματα πρόνοιας που δικαιούνται ως πολύτεκνοι και άποροι. Η απορρέουσα εικόνα συνίσταται στην αποκοπή από την τυπική αγορά εργασίας και στον εγκλωβισμό της πλειοψηφίας των Ρομά σε μια άτυπη "παρά- αγορά", χωρίς οικονομικά βιώσιμη προοπτική. Η απασχόληση είναι ένα από τα πιο δυσεπίλυτα και ουσιαστικά προβλήματα, που επηρεάζουν τους Ρομά, ως αποτέλεσμα της ύφεσης των παραδοσιακών επαγγελμάτων, της έλλειψης εκπαιδευτικών ή επαγγελματικών προσόντων, των δυσκολιών στην εύρεση εργασίας και τις διακρίσεις. Στην Ουγγαρία, τα πιο δραστικά μέτρα για την απασχόληση των Ρομά στην αγορά εργασίας εξακολουθούν να είναι τα προγράμματα δημοσίων έργων, οι επιδοτούμενοι μισθοί και η κατάρτιση. Σε άλλες χώρες, οι ενήλικες Ρομά έχουν περιθωριοποιηθεί από τις δομές της τυπικής εκπαίδευσης και προσπορίζονται τα προς το ζην δρώντας στο περιθώριο της οικονομίας. Η Ισπανία είναι η πιο δραστήρια χώρα όπου η πρόσβαση στην απασχόληση αποτελεί βασική προϋπόθεση για την κοινωνική ένταξη. Σε αυτό έχει συμβάλει κυρίως το πανεθνικό πρόγραμμα ACCEDER.

(γ) Συστηματική απουσία της ομάδας από τον εκπαιδευτικό μηχανισμό.  
Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού (ειδικά σε μεγαλύτερες ηλικίες) εξακολουθεί να είναι αναλφάβητο. Ενώ φαίνεται ότι η σχολική διαρροή είναι ένα φαινόμενο που παρουσιάζει προοδευτική μείωση από γενιά σε γενιά, παρά ταύτα η συμμετοχή τους στην εκπαίδευση δεν παρουσιάζεται επαρκής για τη βελτίωση της επαγγελματικής τους κατάσταση και τη δυνατότητα επαγγελματικής κινητικότητας. Είναι απαραίτητη η ανάληψη πρωτοβουλιών τόσο για την ένταξή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και τη μείωση της σχολικής διαρροής όσο και για την πρόσβασή τους στην ανώτατη εκπαίδευση με όρους που ισχύουν και για άλλες ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Και τούτο διότι η φοίτηση επηρεάζεται αρνητικά σε εξωτερικούς παράγοντες, όπως είναι η μετακίνηση, τα οικονομικά προβλήματα που οδηγούν στην παιδική εργασία, η απόσταση από το σχολείο, τα φαινόμενα ρατσισμού στα σχολεία, η έλλειψη κατάλληλης και μόνιμης στέγης κλπ. Ενώ στην πλειοψηφία των κρατών μελών οι Ρομά υστερούν από τους μη Ρομά συμπατριώτες τους σε ποσοστά σχολικής φοίτησης και παρακολούθησης, πολλές χώρες έχουν καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να βελτιώσουν την πρόσβαση των Ρομά στην εκπαίδευση. Τα τελευταία χρόνια η Ισπανία επιδεικνύει αξιοσημείωτη πρόοδο καθώς το 70% των παιδιών Ρομά πηγαίνουν στο νηπιαγωγείο και 100% στο δημοτικό σχολείο. Στη Φιλανδία και τη Γερμανία, τα παιδιά Ρομά είναι ενσωματωμένα στο εκπαιδευτικό σύστημα της εκάστοτε χώρας. Στην Ουγγαρία, είναι υποχρεωτικό τα παιδιά να πάνε στο νηπιαγωγείο τουλάχιστον ένα χρόνο πριν ξεκινήσουν το σχολείο.

δ) Ιδιαίτερα προβλήματα υγείας.

Οι ιουατέρα γραμμάτων της Ρώμης είναι άμεσα συνυφασμένα με το κοινωνικοοικονομικό προφίλ τους, τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, καθώς και με το εκπαιδευτικό και γενικότερο μορφωτικό τους επίπεδο με αποτέλεσμα την επιβαρυμένη υγεία του πληθυσμού, το μικρό προσδόκιμο όριο ζωής και την καταγραφή υψηλών ποσοστών παιδικής θνησιμότητας. Παρόλο που το προσδόκιμο ζωής των Ρομά είναι τουλάχιστον δέκα

χρόνια χαμηλότερο από αυτό του γενικού πληθυσμού, έχουν γίνει ελάχιστες προσπάθειες στην ΕΕ για βελτίωση της υγείας των Ρομά. Η κακή κατάσταση της υγείας είναι προϊόν της οικονομικής ανέχειας, της μη ισορροπημένης διατροφής και της έλλειψης συνθηκών υγιεινής, μαζί με άλλους παράγοντες.

ε) Ελλειμματική κατάσταση στο ζήτημα των δικαιωμάτων.  
Η θέση των Ρομά στην Ελλάδα, σε νομοθετικό επίπεδο, είναι εγγυημένη. Το βασικό θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο καλύπτει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των Ρομά στη χώρα, σε όλους τους τομείς. Εκείνο που φαίνεται όμως να συνιστά έλλειμμα κοινωνικών δικαιωμάτων και ελευθερίας είναι η πλημμελής εφαρμογή του πλαισίου και η καταπάτηση των δικαιωμάτων έμμεσα λόγω της μη άσκησής τους. Ο διαρκής και καθολικός αποκλεισμός των Ρομά έχει δημιουργήσει απόσταση μεταξύ της θεσμικής κατοχύρωσης και της καθημερινής πραγματικότητας των Ρομά και έχει προκαλέσει κοινωνικό, αλλά και θεσμικό ρατσισμό.

Οι ανωτέρω συνθήκες είναι ορισμένες από τις βασικές συνιστώσες του κοινωνικού και πολιτειακού πλαισίου του αποκλεισμού, στο οποίο διαβιούν επί δεκαετίες οι Ρομά στην Ελλάδα. Η πραγματικότητα για ένα σημαντικό τμήμα των Ελλήνων Ρομά, ακόμα και σήμερα μετά τις εκάστοτε παρεμβάσεις, είναι μια εικόνα απόλυτης οικονομικής φτώχειας, αυξανόμενης περιθωριοποίησης, και αποστασιοποίησης από τις κοινωνικοοικονομικές διεργασίες της ελληνικής κοινωνίας. Η χώρα έχει εκπονήσει Εθνικές Στρατηγικές για την Κοινωνική ένταξη της ως άνω ευάλωτης πληθυσμιακής ομάδας τόσο κατά τη χρονική περίοδο 2001-2008 όσο και εκ νέου, και μετά από απαίτηση της Ε.Ε., το 2011, καθώς και αντίστοιχες Περιφερειακές Στρατηγικές. Επίσης, το 2015 καταρτίστηκε και εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση εθνικός μηχανισμός παρακολούθησης, αξιολόγησης και σχεδιασμού πολιτικών ένταξης για τους Ρομά. Παρά ταύτα, η αποσπασματικότητα των παρεμβάσεων και οι ελλιπείς πόροι δεν έχουν επιφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η ανάγκη ενός κυβερνητικού φορέα υπέρ της κοινωνικής ένταξης των Ρομά για την προώθηση ολοκληρωμένων και αποτελεσματικών πολιτικών και εποπτείας των παρεμβάσεων, καθιστά επιτακτική τη σύσταση μιας Ειδικής Γραμματείας για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά. Αυτή η πράξη συνιστά μια διακήρυξη της πολιτικής βούλησης της ελληνικής πολιτείας για τη σταδιακή αλλά πλήρη κοινωνική και εργασιακή ένταξη των Ρομά.

Η Ειδική Γραμματεία για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, υπαγόμενη απευθείας στον Αναπληρωτή Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης, θα έχει τη συνολική εποπτεία όλων των δράσεων και ζητημάτων που αφορούν στους Ρομά, θα παρακολουθεί την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την κοινωνική τους ένταξη, θα συνηγορεί υπέρ της ισότιμης και ενεργούς ένταξής τους στο κοινωνικό σύνολο και στις δομές της πολιτείας για την αποτελεσματική συμμετοχή τους στα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα και θα συντονίζει τις ενέργειες των συναρμόδιων υπηρεσιών, είτε για την επίλυση επιμέρους ζητημάτων είτε για τη ανάληψη σε κεντρικό επίπεδο πρωτοβουλιών για την εφαρμογή των προβλεπομένων στην νομοθεσία και στην Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη των

Ρομά πολιτικών. Η επίλυση των κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων των Ρομά απαιτεί ολοκληρωμένη προσέγγιση και μία μακροπρόθεσμη, συντονισμένη λύση, που να περιλαμβάνει πολιτικές σχετικά με τη στέγαση, την εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και την αγορά εργασίας.

Για το σκοπό αυτό η Ειδική Γραμματεία για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά θα λειτουργεί ως ο κατ' εξοχήν αρμόδιος φορέας, η παρέμβαση του οποίου θα είναι καθοριστική για όλες τις πολιτικές που αφορούν στους Ρομά, που αναπτύσσονται και εφαρμόζονται είτε από κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες είτε με πρωτοβουλία τοπικών φορέων της Διοίκησης (π.χ. μετεγκατάσταση, λειτουργία σχολικών μονάδων, προγράμματα ένταξης, κ.α.). Συνεπώς, η Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά, με συγκεκριμένη οργανωτική δομή και καθορισμένα καθήκοντα, θα εμπειρέχει το Εθνικό Σημείο Επαφής για τους Ρομά, θα είναι καθ' ύλην αρμόδια για τα όλα τα ζητήματα Ρομά και θα λειτουργεί αναπόσπαστα για την εκπλήρωση των σχετικά επιδιωκόμενων σκοπών.

#### Άρθρο 43

Με την προτεινόμενη ρύθμιση συνιστάται Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά υπαγόμενη απευθείας στον Αναπληρωτή Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αρμόδιο για θέματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και καθορίζονται οι επιδιωκόμενοι σκοποί της.

#### Άρθρο 44

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζονται ζητήματα διορισμού, προσόντων και αρμοδιοτήτων του Ειδικού Γραμματέα Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά.

#### Άρθρο 45

Με την παρούσα ρύθμιση αποτυπώνεται η οργανωτική διάρθρωση της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά.

#### Άρθρο 46

Με την προτεινόμενη διάταξη προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά.

#### Άρθρο 47

Με την προτεινόμενη ρύθμιση ορίζονται οι οργανικές θέσεις της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά και η διαδικασία στελέχωσής τους.

#### Άρθρο 48

Με την παρούσα διάταξη ρυθμίζονται θέματα δαπανών μισθοδοσίας και λειτουργικών αναγκών και γενικότερα δημόσιου λογιστικού στο πλαίσιο της λειτουργίας της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά.

'Apθpo 49

Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται η σύσταση και λειτουργία γνωμοδοτικού οργάνου με στόχο τη συμβουλευτική και επιστημονική υποστήριξη του έργου της Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά.

'Aoθoo 50

Με την παρούσα ρύθμιση προβλέπεται η κατάργηση κάθε διάταξης αντίθετης με όσα ρυθμίζονται περί Ειδικής Γραμματείας Κοινωνικής Ένταξης των Ρομά στον παρόντα νόμο.

'Aoθpo 51

**Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες ασφαλιστικές διατάξεις**

Η τροποποίηση των διατάξεων της ανάθεσης μελετών, έργων και εργασιών αξιοποίησης και συντήρησης ακινήτων, κρίνεται αναγκαία προκειμένου να υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση και απλοποίηση των διαδικασιών. Με τις διατάξεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου αντιμετωπίζονται οι δυσκολίες κατάρτισης «συμφωνίας - πλαισιο» μεταξύ Φ.Κ.Α. και εταιριών, που ανήκουν στο σύστημα επιλογής της Ε.Δ.Ε.Κ.Τ. - Α.Ε.Π.Ε.Υ. και οφείλονται στην έλλειψη ενδιαφέροντος από τις εταιρίες για συμμετοχή σε διαγωνισμούς αξιοποίησης ακινήτων ή πολλές φορές σε υπερβολικές και εκτός πραγματικότητας οικονομικές απαιτήσεις αυτών. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα αξιοποίησης των τεχνικών υπηρεσιών των Φ.Κ.Α., όσων έχουν την απαραίτητη υποδομή και βελτιώνονται οι συνθήκες ανταγωνισμού.

Από την ημερομηνία ισχύος των άρθρων 46, 48 και 49 του ν. 3863/2010 (Α' 115) και της τροποποίησης αυτών με το άρθρο 52 του ν. 4144/2013 (Α' 88), ουσιαστικά έχουν σταματήσει οι ενέργειες αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας όλων των Φ.Κ.Α., δεδομένου ότι κανένας φορέας μέχρι σήμερα δεν υλοποίησε τη Συμφωνία - Πλαίσιο με την Ε.Δ.Ε.Κ.Τ. – Α.Ε.Π.Ε.Υ., όπως προβλέπεται από το άρθρο 49 του ν. 3863/2010. Επιπλέον, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων «Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.» με την υπ' αριθ. 245/2014 απόφασή της, επιφυλάσσεται ως προς την συμβατότητά του (άρθρου 49 του ν. 3863/2010) με τους κανόνες του πρωτογενούς και παράγωγου δικαίου ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Περαιτέρω, με τις διατάξεις της νέας παραγράφου 7 του ν.3586/2007 ορίζεται ότι πλέον για μελέτες, έργα και εργασίες που δεν υπερβαίνουν τα όρια του πρόχειρου διαγωνισμού ανά περίπτωση, ήτοι ανά ανάθεση, έχει τη δυνατότητα ο Φορέας να εκτελέσει το έργο μέσω της οικείας τεχνικής υποδομής και σύμφωνα με την διοικητική διαδικασία που προβλέπεται. Για έργα άνω των ορίων του πρόχειρου

διαγωνισμού δύναται ο Φορέας είτε να απευθυνθεί στην οικεία Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών είτε να αναθέσει το έργο σε τρίτους κατόπιν ειδικής τεκμηρίωσης. Στην ίδια παράγραφο παρέχεται η δυνατότητα εκμίσθωσης ακινήτων των Φορέων (κατά ομάδες ή μόνα) κατ' εξαίρεση με το προϊσχύσαν καθεστώς του ΠΔ 715/79. Στην παρούσα φάση της οικονομικής κρίσης ακίνητα των Φορέων δεν μπορούν να εκμισθωθούν, λόγω της πολύπλοκης διαδικασίας του ισχύοντος νομικού πλαισίου. Έτσι υπάρχει ζημία των Φορέων από τη μη είσπραξη των μισθωμάτων και τη συνεχιζόμενη φθορά. Ως εκ τούτου θα πρέπει να θεσπιστεί γι' αυτά μία κατ' εξαίρεση πιο άμεση διαγωνιστική διαδικασία, που θα παρέχει τα εχέγγυα της διαφάνειας, θα προστατεύει το δημόσιο συμφέρον, που πλήττεται από την απαξίωση της δημόσιας περιουσίας και θα μπορεί να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα της επιχείρησης που θα ασκηθεί εντός του μισθίου.

Επιπρόσθετα, υφίστανται σημαντικά ακίνητα (ξενοδοχεία κλπ.) ιδιοκτησίας Φ.Κ.Α. τα οποία παραμένουν κενά επί σειρά ετών, υφιστάμενα φθορές που οδηγούν σε ολοένα μείωση της εμπορικής τους αξίας. Το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο λειτουργεί ανασταλτικά για την παραχώρηση της χρήσης ακινήτων σε φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, προς εκπλήρωση δημόσιου ή κοινωφελούς σκοπού. Ακίνητα των Φορέων που παραμένουν κενά θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για στέγαση δημοσίων υπηρεσιών ή για παροχή ανθρωπιστικού ή κοινωφελούς έργου, μετά ή άνευ ανταλλάγματος. Ως τέτοια έργα μπορούν να θεωρηθούν υπηρεσίες στέγασης ευπαθών ομάδων, συμβουλευτικές υπηρεσίες σε κοινωνικά ή ψυχικά θέματα, υπηρεσίες εξυπηρέτησης, υποστήριξης ή/και επικοινωνίας πολιτών κλπ. Με τη διάταξη της περίπτωσης στης παραγράφου 1 παρέχεται η δυνατότητα με απόφαση του αρμοδίου Υπουργού μετά από απόφαση του Δ.Σ. του Φορέα να παραχωρείται η χρήση τέτοιων ακινήτων προς εκπλήρωση των ανωτέρω σκοπών. Ήτοι εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να παρέχεται κοινωφελές έργο και παράλληλα αποφεύγεται η φθορά και η απαξίωση των ακινήτων των φορέων. Παράλληλα μπορεί να δημιουργούνται θέσεις εργασίας, να αναβαθμίζεται κάποια περιοχή και να μην διαρρηγούνται οιστός της πόλης και της κοινωνίας.

Με την περίπτωση ζ της παραγράφου 1 παρέχεται η δυνατότητα άμεσης διενέργειας διαγωνισμού για την εκμίσθωση του ιστορικού ξενοδοχείου ΕΣΠΕΡΙΑ επί της οδού Σταδίου, το οποίο παραμένει ανεκμετάλλευτο από το 2011, με πλήρη εξοπλισμό και επίπλωση.

Με την περίπτωση η αποσυνδέεται το μίσθωμα των εκμισθώσεων των Φ.Κ.Α. από ποσοστό 4,8% της αντικειμενικής αξίας που αποτελεί τροχοπέδη στην εκμίσθωση, λόγω της μείωσης της εμπορικής αξίας των ακινήτων, που πλέον είναι μικρότερη της αντικειμενικής. Εισάγεται η διαδικασία της προηγούμενης εκτίμησης της μισθωτικής αξίας του ακινήτου από πιστοποιημένο εκτιμητή, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στο σχετικό μητρώο του Υπουργείο Οικονομικών κατά τις διατάξεις του κεφαλαίου Γ του Ν.4152/2013.

Με τις παραπάνω διατάξεις επιλύονται όλα τα παραπάνω ζητήματα και εξασφαλίζονται οι συνθήκες αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας.

Με τις διατάξεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου καταργείται το Ενιαίο Κεφάλαιο Αποζημίωσης Φορτοεκφορτωτών (Ε.Κ.Α.Φ.) και διαλύονται τα εναπομείναντα Κεφάλαια Αποζημίωσης Φορτοεκφορτωτών (Κ.Α.Φ.) Λιμένος και Ξηράς, τα οποία δεν έχουν λόγο ύπαρξης μετά την απελευθέρωση του επαγγέλματος του φορτοεκφορτωτή με την υποπαράγραφο IA.7 («Ρυθμίσεις για το επάγγελμα του φορτοεκφορτωτή, τις επιχειρήσεις προσωρινής απασχόλησης, τα ιδιωτικά γραφεία ευρέσεως εργασίας για την εφαρμογή των νόμων 3919/2011 και 4038/2012») της παραγράφου IA του πρώτου άρθρου του ν. 4093/2012 («Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016- Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών»). Άλλωστε, έχει ήδη καταργηθεί και διαλυθεί σχεδόν το σύνολο των Κ.Α.Φ. Λιμένος και Ξηράς. Σήμερα βρίσκονται σε λειτουργία μόλις 4 και κάποια βρίσκονται σε αδράνεια, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν σωματεία και φορτοεκφορτωτές.

Επιπλέον, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διανομή των κεφαλαίων των Κ.Α.Φ. στους δικαιούχους, στη μεταφορά των αδιάθετων χρηματικών ποσών στο Ελληνικό Δημόσιο, καθώς και της κινητής και ακίνητης περιουσίας αυτών και ορίζεται μεταβατικό διάστημα μέχρι την 31-12-2016, προκειμένου να διαλυθούν τα υφιστάμενα Κ.Α.Φ. και να διανείμουν τα αποθεματικά τους στους δικαιούχους.

Τέλος, παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση, ώστε, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, να ρυθμιστούν τα διαδικαστικά θέματα που ανακύπτουν, όπως η έκδοση διαπιστωτικής πράξης μεταγραφής των ακινήτων, μεταφοράς των αποθεματικών κεφαλαίων, εκκαθάρισης υποχρεώσεων, το κλείσιμο τραπεζικών λογαριασμών, καθώς και τυχόν φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις των ήδη καταργηθέντων ή καταργούμενων Κ.Α.Φ..

Με την προτεινόμενη διάταξη της παρ. 3 προβλέπεται στις περιπτώσεις λήξης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω αναπηρίας και εφόσον εκκρεμεί στις υγειονομικές επιτροπές Κ.Ε.Π.Α. ιατρική κρίση χωρίς υπαιτιότητα των ασφαλισμένων, παράταση του δικαιώματος συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας για ένα εξάμηνο, με το ίδιο ποσό που ελάμβαναν οι συνταξιούχοι πριν από τη λήξη του δικαιώματος, με την προϋπόθεση ότι για το δικαίωμα αυτό είχαν κριθεί από την αρμόδια υγειονομική επιτροπή αναπηρίας, με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%. Προβλέπεται, επίσης, ότι, εάν μετά τη γνωμάτευση των υγειονομικών ποσοστό αναπηρίας από το προγενεστέρως κριθέντες είτε φέρουν μικρότερο ποσοστό αναπηρίας, οι αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές αναζητούνται άτοκα, ποσοστό αναπηρίας, οι αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές αναζητούνται άτοκα, δια συμψηφισμού, με μηνιαία παρακράτηση 20% από τις τυχόν χορηγούμενες συνταξιοδοτικές παροχές, ενώ στην περίπτωση που δεν χορηγούνται παροχές, συνταξιοδοτικές παροχές, ενώ στην περίπτωση που δεν χορηγούνται παροχές, αναζητούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.. Οι ως άνω ρυθμίσεις αναζητούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του. Κ.Ε.Δ.Ε.. Οι ως άνω ρυθμίσεις «Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις»

σε ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά, ενώ για τον ίδιο χρόνο παρατείνεται η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όσων εμπίπτουν στο παρόν άρθρο. Δεδομένης της ισχύος του άρθρου αυτού, για όλα τα πρόσωπα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του, μέχρι την 31.12.2016, η κάλυψη των δικαιούχων με τις ως άνω παροχές δύναται, κατά συνέπεια, να εκτείνεται έως και την 30.6.2017.

Τέλος, στο νόμο 2643/1998 λήφθηκε μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50% που έχουν περιορισμένες δυνατότητες για επαγγελματική απασχόληση εξαιτίας οποιασδήποτε χρόνιας σωματικής ή πνευματικής ή ψυχικής πάθησης ή βλάβης. Για τις ανάγκες εφαρμογής του ανωτέρω νόμου συστήθηκε ad hoc επιτροπή ιατρών στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας με έργο τον χαρακτηρισμό της χρονιότητας ή μη των σωματικών ή πνευματικών ή ψυχικών παθήσεων ή βλαβών, βάσει του Ενιαίου Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας, των αιτούντων-προστατευομένων του νόμου αυτού. Στη βάση του πορίσματος της επιτροπής καταρτίστηκε πίνακας που όριζε τις παθήσεις ή βλάβες που χαρακτηρίζονται ως χρόνιες και ταυτόχρονα περιορίζουν τις δυνατότητες του πάσχοντα για επαγγελματική απασχόληση. Ο πίνακας δεν έχει αναθεωρηθεί, διότι δεν προβλέπεται διαδικασία αναθεώρησής του, ενώ παράλληλα υπάρχουν αιτήματα υπαγωγής στον πίνακα και άλλων ασθενειών. Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 4 δίδεται η αρμοδιότητα στην Ειδική Επιστημονική Επιτροπή να χαρακτηρίζει, αποκλειστικά για τις ανάγκες του ν. 2643/1998, τις χρόνιες σωματικές ή πνευματικές ή ψυχικές παθήσεις ή βλάβες που ταυτόχρονα περιορίζουν τις δυνατότητες του πάσχοντα για επαγγελματική απασχόληση, ως το πλέον αρμόδιο όργανο για το έργο αυτό. Αναθεώρηση αυτών προβλέπεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Αναπηρίας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και μετά από γνώμη της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής. Στις προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων που διενεργούνται με βάση τον ν.2643/1998 λαμβάνονται υπόψη ως παθήσεις ή βλάβες χρόνιες και ταυτόχρονα επιφέρουσες περιορισμένες δυνατότητες για επαγγελματική απασχόληση, οι παθήσεις ή βλάβες που έχουν λάβει τον χαρακτηρισμό αυτόν έως την πιμερομηνία έκδοσης των εν λόγω προκηρύξεων.

Με τις διατάξεις της παρ. 5 ομογενοποιούνται οι όροι, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος είσπραξης, μέσω παρακράτησης, τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από τους Φορείς Κύριας και Επικουρικής Ασφάλισης εποπτείας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθώς και από το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.), κατά τρόπο αντίστοιχο με τα ισχύοντα για τις συντάξεις που χορηγεί το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

'Apθpo 52

## Αρθρο 32

### Οργανωτικά θέματα Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εποπτευόμενων Φορέων

Οι διατάξεις της παρ. 1 αφορούν στην έναρξη λειτουργίας στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης: α) του συστήματος Επιτελικής Παρακολούθησης, (BI Intelligence System) Αποτελεσματικότητας Επιχειρησιακής Λειτουργίας Κεντρικής Υπηρεσίας και Εποπτευόμενων Φορέων του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το οποίο θα διαχειρίζεται ενοποιημένη πληροφορία σχετικά με ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της ανεργίας, της απασχόλησης, της ανασφάλισης εργασίας, της απασχόλησης αλλοδαπώντων κοινωνικών διακρίσεων, της επαγγελματικής κατάρτισης, των συνταξιούχων, των ασφαλισμένων, των συντάξεων, οικονομικά χαρακτηριστικά των ασφαλιστικών φορέων και άλλα πεδία ενδιαφέροντος του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και β) Υπουργείου Εργασίας, Ενιαίας Ψηφιακής Εξυπηρέτησης Αιτημάτων Πολιτών με την του συστήματος Ενιαίας Ψηφιακής Εξυπηρέτησης Αιτημάτων Πολιτών με την ονομασία «ΑΠΛΟ», το οποίο θα παρέχει ψηφιακές υπηρεσίες μιας στάσης προς τους συναλλασσόμενους με το Υπουργείο.

Σκοπός της λειτουργίας του συστήματος Επιτελικής Παρακολούθησης, (BI Intelligence System) Αποτελεσματικότητας Επιχειρησιακής Λειτουργίας Κεντρικής Υπηρεσίας και Εποπτευόμενων Φορέων του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης είναι να συμβάλει στον αποτελεσματικό σχεδιασμό και την καλύτερη παρακολούθηση των πολιτικών απασχόλησης, συγκέντρωση στοχευμένων πολιτικών προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος, ενώ του κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας του Υπουργείου, ενώ του συστήματος «ΑΠΛΟ» είναι η καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση των συναλλασσόμενων με το Υπουργείο, μέσω της αναδιοργάνωσης διαδικασιών στη βάση της πλήρους αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

Η απουσία ενοποιημένης πληροφορίας αναφορικά με δεδομένα που αφορούν θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης δεν επιτρέπει τον ορθό σχεδιασμό και την έγκαιρη συγκέντρωση στοχευμένων πολιτικών προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος. Η υλοποίηση της πληροφορίας που βρίσκεται κατακερματισμένη σε διάφορους φορείς του Υπουργείου αλλά και της πληροφορίας που τηρούν εποπτευόμενους φορείς, δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί παρά μόνο με τη δεδομένη φορείς, δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί παρά μόνο με τη συγκέντρωση των απαιτούμενων δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων προσωπικών και ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, σε μια ενιαία κωδικοποιημένη βάση δεδομένων τηρώντας πάντα τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται από την κείμενη νομοθεσία και την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων που θα τηρούνται στη βάση, πάντα υπό όρους της αρμόδιας Αρχής, θα συμβάλει στον αποτελεσματικό σχεδιασμό και την καλύτερη παρακολούθηση των πολιτικών απασχόλησης, κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διασφαλίζεται η ορθολογική και νόμιμη χρήση των δεδομένων και για το λόγο αυτό οι πληροφορίες που θα συγκεντρώνονται θα κωδικοποιούνται με τη χρήση κρυπτογραφικών συναρτήσεων κατακερματισμού, ήδη από την αποστολή τους στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, έτσι ώστε να μην αποκαλύπτεται η ταυτότητα του

υποκειμένου. Επιπλέον, η πρόσβαση στα δεδομένα περιορίζεται και οριοθετείται από τις αρμοδιότητες των υπηρεσιακών μονάδων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, όπως ορίζεται από τον νόμο και άλλες κανονιστικές διατάξεις. Με τη λειτουργία του συστήματος Ενιαίας Ψηφιακής Εξυπηρέτησης Αιτημάτων Πολιτών με την ονομασία «ΑΠΛΟ», καθίσταται εφικτή η υλοποίηση εξωστρεφών υπηρεσιών εξυπηρέτησης με αποτέλεσμα τον περιορισμό της γραφειοκρατίας.

Με τις ρυθμίσεις της παρ. 2 εισάγεται τροποποίηση στην παράγραφο 6 του άρθρου 34 του Ν. 4144/2013 (Α' 88), κατόπιν σχετικών παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Πράξη 230 της 38<sup>ης</sup> 24.11.2015 Συνεδρίασης του Κλιμακίου Προληπτικού Ελέγχου Δαπανών στο ΙVΤμήμα), προκειμένου να εξασφαλισθεί η συνέχεια της χρηματοδότησης των Κλάδων ΛΑΕΚ και "Λογαριασμός Κοινωνικής Πολιτικής".

Με τις διατάξεις της παρ. 3 προβλέπεται η σύσταση Τοπικών Τμημάτων Κοινωνικής Επιθεώρησης του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης, Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομικών, χωρίς σύσταση νέων οργανικών θέσεων. Τα Τμήματα αυτά θα στελεχώνονται με μετακίνηση προσωπικού του ΣΕΠΕ ή του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή άλλων φορέων εποπτείας του Υπουργείου που θα κατανέμεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Η ρύθμιση της παρ. 4 κρίνεται αναγκαία για την συγκρότηση του Συμβουλίου Κοινωνικού Ελέγχου Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Κ.Ε.Ε.Ε.), που λειτουργεί στο πλαίσιο του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας, διότι δεν έχει εφαρμοσθεί η διάταξη του άρθρου 8 του Ν. 3996/2011 που αφορά στην σύσταση θέσεων Γενικών Επιθεωρητών στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.).

Επειδή σε πολλές περιφερειακές υπηρεσίες του Ο.Α.Ε.Δ., μετά τις τελευταίες ρυθμίσεις βαθμολογικής κατάταξης με το ν. 4024/2011 και με το ν. 4369/2016, καθίσταται προβληματική η συγκρότηση των αναφερόμενων επιτροπών, λόγω έλλειψης προσωπικού με βαθμό Α', επιβάλλεται η προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση της παρ. 5, με την οποία τροποποιείται η σχετική διάταξη. Επιπλέον, σύμφωνα με την περίπτωση β της παρ.1 του άρθρου 10 του ν.2643/1998, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της από την παρ. 20 του άρθρου 31 του ν.2956/2001 (ΦΕΚ Α' 258), στις Δευτεροβάθμιες Επιτροπές του άρθρου 10 του ν.2643/1998 αναμετέχει ένας ανώτατος αξιωματικός του Στρατού Ξηράς, εφόσον συζητούνται συμμετέχει ένας ανώτατος αξιωματικός του Στρατού Ξηράς, εφόσον συζητούνται θέματα αναπήρων και θυμάτων πολέμου, αναπήρων πολέμου αμάχου πληθυσμού, θέματα αναπήρων και θυμάτων ειρηνικής περιόδου, αντιστασιακών ως και των τέκνων αναπήρων και θυμάτων ειρηνικής περιόδου. Το γεγονός ότι ο εκπρόσωπος από το όλων των προαναφερθεισών κατηγοριών. Το γεγονός ότι ο εκπρόσωπος από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δεν εξειδικεύεται, έχει αποδειχθεί ότι δημιουργεί προβλήματα στην απρόσκοπη συγκρότηση των συγκεκριμένων Επιτροπών, προβλέποντας στην απρόσκοπη συγκρότηση των συγκεκριμένων Επιτροπών, οι εκπρόσωποι θα πρέπει να δεδομένου ότι, βάσει των προβλεπόμενων, οι εκπρόσωποι θα πρέπει να

επιλεχθούν από υπηρεσίες του ΥΕΘΑ που δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο, πρόβλημα το οποίο επιλύεται με τις ρυθμίσεις της παρ. 6.

Σε περιοχές που δεν υφίσταται υπηρεσία του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), και στις οποίες δεν έχουν συναφθεί σχετικές συμφωνίες περί ανάθεσης υπηρεσιών του Οργανισμού αυτού σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν.1416/1984, όπως ισχύει σήμερα, καθώς και της υπ' αριθ.191121/10.6.1997 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθίσταται δυσχερής η εξυπηρέτηση πολιτών, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις υποχρεούνται να μεταβούν σε απομακρυσμένες περιοχές, με προφανείς δυσμενείς επιπτώσεις και οικονομική επιβάρυνση. Λόγω δε της μετεξέλιξης ορισμένων Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σε Γραφεία Κοινωνικής Ασφάλισης, κατέστη αδύνατη η εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων του ΟΑΕΔ από τα τελευταία, διότι αυτά δεν αποτελούν οργανική μονάδα, όπως απαιτούνται από την οικεία νομοθεσία. Με τις διατάξεις της παρ. 7 ορίζεται ότι μέσω προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ΟΑΕΔ μπορούν να λειτουργούν και πάλι ορισμένες διοικητικές λειτουργίες του ΟΑΕΔ σε περιοχές που λειτουργούν Γραφεία Κοινωνικής Ασφάλισης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, εφαρμοζομένης αναλόγως της οικείας νομοθεσίας.

Η προτεινόμενη διάταξη της παρ. 8 είναι σε συμμόρφωση προς την υπ' αριθμό 2725/2014 αμετάκλητη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, δυνάμει της οποίας έγιναν δεκτές αγωγές υπαλλήλων που απασχολούνται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ στα πλαίσια προγράμματος του Ο.Α.Ε.Δ για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (STAGE) σε υπηρεσίες του Δημοσίου και ευρύτερου Δημοσίου Τομέα. Η εν λόγω απόφαση υποχρεώνει το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ να αποδεχθεί τις υπηρεσίες των εναγουσών και να τις απασχολήσει με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ, σε κενές οργανικές θέσεις αορίστου χρόνου και εάν δεν υπάρχουν, να συστήσει προσωποπαγείς θέσεις, οι οποίες καταργούνται με την καθ' οιονδήποτε τρόπο αποχώρηση αυτών που τις κατέχουν. Δεδομένου ότι στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δεν υπάρχουν κενές οργανικές θέσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των ιδιοτήτων των εναγουσών, με την προκείμενη διάταξη προβλέπεται η σύσταση δύο προσωποπαγών θέσεων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, ως εξής:

- Μία (1) προσωποπαγής θέση κατηγορίας ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού για τη Θεοδώρα Δρούλια.
- Μία (1) προσωποπαγής θέση κατηγορίας ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων για τη Σταυρούλα Κοντογιάννη.

Προβλέπεται, περαιτέρω, ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται το χρονικό σημείο σύστασης των ανωτέρω θέσεων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

### Άρθρο 53

**Εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων Εθνικού Οργανισμού Παροχής  
Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), ως καθολικού διαδόχου των Φορέων Κοινωνικής  
Ασφάλισης**

Με την προτεινόμενη διάταξη επιδιώκεται η ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. τις οποίες οφείλει, όντας καθολικός διάδοχος των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης. Η διαδικασία που ορίζεται στην διάταξη θα συμβάλλει στην όσο το δυνατόν συντομότερη αποπληρωμή των οφειλομένων προς φαρμακεία, ασθενείς, ιατρούς και λοιπούς παρόχους του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για τα πριν τις 31-12-2012 έτη με την προϋπόθεση ότι υπάρχουν τα αντίστοιχα παραστατικά και κατατεθούν από τους ενδιαφερόμενους τα οριζόμενα δικαιολογητικά. Μέσω της έκπτωσης και της διαδικασίας του πρόχειρου λογιστικού ελέγχου θα μπορέσουν οι ενδιαφερόμενοι να αποζημιωθούν τάχιστα για τα νόμιμα σε αυτούς οφειλόμενα ενώ ταυτόχρονα θα προχωρήσει και η διαδικασία σταδιακού εξορθολογισμού των οφειλών του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας.

**Άρθρο 54**

**Προσαρμογή ορίων ηλικίας επιδότησης ασφαλιστικής εισφοράς ανέργων**

Λόγω της μεταβολής του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης (ν. 4336/2015, Α'94), κρίνεται αναγκαία η προσαρμογή της νομοθεσίας, εν προκειμένω των διατάξεων των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 74 του νόμου 3863/2010 (Α'115), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 66 του νόμου 3996/2011 (Α'170) και από το άρθρο πρώτο, υποπαρ.ΙΑ.6, περ.3 του νόμου 4254/2014 (Α'85). Με την προτεινόμενη διάταξη όπου στον άνω νόμο αναφέρεται ως πλαίσιο ηλικίας το «55 έως 64 ετών», αυτό ευλόγως αλλάζει σε «55 έως 67 ετών».

**Άρθρο 55**

**Κοινόχρηστοι χώροι οικισμών τέως ΟΕΚ**

Με την πρώτη παράγραφο του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι στις περιπτώσεις παιδικών χαρών που κατασκευάστηκαν νόμιμα εντός Ο.Τ. οικισμών του τ. ΟΕΚ, αλλά που δεν είναι δυνατόν οι χώροι όπου βρίσκονται αυτές οι παιδικές χαρές να παραχωρηθούν κατά κυριότητα στους οικείους κάθε φορά Δήμους, χωρίς να θίγεται η νομιμότητα της σύστασης των καθέτων ιδιοκτησιών στα ως άνω Ο.Τ. (λόγω έλλειψης ικανού υπολοίπου συντελεστή δόμησης), η αρμοδιότητα για τη λειτουργία και τη συντήρηση των εν λόγω παιδικών χαρών ανατίθεται στους οικείους κάθε φορά Δήμους.

Με δεύτερη παράγραφο του προτεινόμενου άρθρου ορίζεται ότι οι δημόσιοι και κοινόχρηστοι χώροι που περιβάλλουν ή περικλείονται στους οικισμούς του τ. ΟΕΚ/ΟΑΕΔ και που δεν ανήκουν στους οικείους κάθε φορά Δήμους, παραχωρούνται αυτοδικαίως κατά κυριότητα στους ανωτέρω Δήμους. Με τη ρύθμιση αυτή αποδικαίως κατά κυριότητα στους ανωτέρω Δήμους. Με τη ρύθμιση αυτή επιδιώκεται η άρση της αντίφασης, η οποία υπάρχει μεταξύ της Πολεοδομικής Νομοθεσίας (άρθρο 28 Ν. 1337/1983, αλλά και άρθρο 415 του Κώδικα βασικής πολεοδομικής νομοθεσίας/ΦΕΚ Δ'580/27.07.1999) και του Κανονισμού σχέσεων

των συνιδιοκτητών των οικισμών του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (ΦΕΚ Β' 441/05.04.1976) και η οποία έχει δημιουργήσει και εξακολουθεί να δημιουργεί πλήθος προβλημάτων κατά τη σύνταξη συστάσεων οριζοντίων ιδιοκτησιών στους οικισμούς του ως άνω καταργηθέντος Οργανισμού.

## Άρθρο 56

### Απλούστευση της διοικητικής διαδικασίας για την επιδότηση ξενοδοχοϋπαλλήλων

Με την τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 1545/1985 επιδιώκεται καταρχάς η απλούστευση της διοικητικής διαδικασίας που ακολουθείται μέχρι σήμερα για την επιδότηση των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που λειτουργούν εποχιακά, εφόσον συνεχίζουν την απασχόληση εργαζομένων και κατά την περίοδο περιορισμού ή αναστολής της δραστηρότητάς τους, αλλά και ο περιορισμός των διοικητικών βαρών και του γραφειοκρατικού κόστους των εμπλεκόμενων υπηρεσιών του ΟΑΕΔ (ΚΠΑ2, Διεύθυνση Απασχόλησης) αλλά και των υπόλοιπων αρμόδιων υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης (Διεύθυνση Απασχόλησης Γραφείου Εργασίας, Υπουργείο Οικονομικών, Εθνικό Τυπογραφείο).

Σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη καταρτίζεται υπουργική απόφαση, κατόπιν διατύπωσης γνώμης του ΟΑΕΔ, με την οποία καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, τα δικαιολογητικά και το ποσό της επιδότησης καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη διατήρηση θέσεων εργασίας σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κατά τη χειμερινή περίοδο. Το χρονικό διάστημα που επιχορηγούνται οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 4 μήνες και ισχύει για το διάστημα 1η Νοεμβρίου έως 28η ή 29η Φεβρουαρίου.

Πέραν της ανωτέρω υπουργικής απόφασης, στο νόμο προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης και εν προκειμένου κοινής απόφασης των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφαλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υπουργού Οικονομικών (λόγω αναλογικής εφαρμογής διατάξεων του δημόσιου λογιστικού) για την καταβολή της εν λόγω επιχορήγησης σε κάθε μία δικαιούχο ξενοδοχειακή επιχείρηση.

Επιπλέον, με την τροποποίηση της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 1545/1985 επιδιώκεται η επιτάχυνση των διαδικασιών για την καταβολή της επιχορήγησης στις δικαιούμενες επιχειρήσεις, οι οποίες θα μπορούν στο εξής να εισπράττουν σε συντομότερο χρόνο τα επιχορηγούμενα ποσά, δεδομένου ότι για την καταβολή της δεν απαιτείται – μετά την έκδοση της απόφασης του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με την οποία καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις επιχορήγησης των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων - και η έκδοση κοινών υπουργικών αποφάσεων για την έγκριση και καταβολή της επιχορήγησης σε κάθε επιχείρηση.

#### Άρθρο 57

Το ζήτημα της τροποποίησης του άρθρ. 30 του ν. 4144/13 προέκυψε όταν το ΥΠΕΚΑΑ και ο ΟΑΕΔ έγιναν αποδέκτες πολλών καταγγελιών και διαμαρτυριών με κεντρική έννοια την αδικία που συντελείται σε βάρος ανέργων, επιδοτούμενων και μη, οι οποίοι, για τη βελτίωση της απασχολησιμότητάς τους, μετέχουν σε κύκλους σπουδών σε δημόσια ΙΕΚ, αλλά είτε διαγράφονται από τις λίστες των ανέργων, είτε διακόπτεται το επίδομα ανεργίας τους και δεν προσμετράται ο χρόνος φοίτησης στον χρόνο ανεργίας. Και, ναι μεν ο ΟΑΕΔ, με πρόσφατες απόφαση του ΔΣ του (από 14-06-2016) και εγκύλιο του (56716/11-7-2016, ΑΔΑ: 72ΝΛ4691Ω2-9Δ2) βελτίωσε το πλαίσιο αντιμετώπισης χιλιάδων ανέργων, δεν μπορούσε όμως να κινηθεί πέραν του νομικού πλαισίου των διατάξεων που εισηγούμαστε την τροποποίησή τους.

Η παράγραφος 1 δεν τροποποιείται στην ουσία της, ωστόσο για λόγους συστηματικούς επαναλαμβάνεται η αυτή διάταξη, αυτούσια, στο προτεινόμενο νέο κείμενο του νόμου.

Με τις παραγράφους 2 και 3 του προτεινόμενου άρθρου, επιδιώκεται λοιπόν, η βελτίωση των ρυθμίσεων του άρθρου 30 του Ν. 4144/2013, ενόψει της αποτελεσματικότερης ένταξης ή και επανένταξης των ανέργων στην αγορά εργασίας.

Ειδικότερα, στην παράγραφο 4 του Ν. 4144/2013, όπως αυτό αντικαθίσταται με το προτεινόμενο άρθρο, ορίζεται η κατάργηση της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 3 του Ν. 1545/1985 (ΦΕΚ Α'91). Η κατάργηση αυτή είναι επιβεβλημένη, γιατί, η διάταξη της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 3 του Ν. 1545/1985, μετά την κατάργησή της, ως προς το δεύτερο σκέλος αυτής, όπου γινόταν αναφορά σε όσους εξασκούνται πρακτικά στα πλαίσια επαγγελματικού εκπαιδευτικού προγράμματος χωρίς εργασιακή σχέση, αποτελεί ανενεργό νόμο, καθότι με το άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 2335/1995 (ΦΕΚ Α'185/06.09.1995), στην ασφάλιση του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) και για όλους τους οργανισμούς απασχόλησης ανεργίας του Ο.Α.Ε.Δ. υπήχθησαν και όσοι μαθητευόμενοι επαγγελματικών σχολών. Κατά κλάδους αυτού, υπήχθησαν όλοι οι μαθητευόμενοι επαγγελματικών σχολών. Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι, με τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 του Ν. 2335/1995, στην ασφάλιση ανεργίας του Ο.Α.Ε.Δ. υπήχθησαν και όσοι μαθητευόμενοι επαγγελματικών σχολών δεν είχαν μέχρι τότε (06.09.1995) υπαχθεί, υποδηλώνει ότι η αληθινή βούληση του νομοθέτη ήταν να υπαγάγει στην ασφάλιση ανεργίας του Ο.Α.Ε.Δ. όλους τους μαθητευόμενους των επαγγελματικών σχολών. Ως προς το μέρος δηλαδή που η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 περ. γ) του Ν. 1545/1985 κατελάμβανε τους «μαθητευόμενους των επαγγελματικών σχολών» αυτή ήταν ήδη καταργημένη από 06.09.1995, ίσχυε όμως μέχρι τις 18.04.2013 (ημερομηνία δημοσίευσης του Ν. 4144/2013) μόνον ως προς το μέρος που κατελάμβανε «όσους δημοσίευσης του Ν. 4144/2013» πρακτικά στα πλαίσια επαγγελματικού εκπαιδευτικού προγράμματος εξασκούνται πρακτικά στα πλαίσια επαγγελματικού εκπαιδευτικού προγράμματος χωρίς εργασιακή σχέση». Στην εισηγητική έκθεση του άρθρου 30 του Ν. 4144/2013 και ειδικότερα στο σημείο που αφορά την αντικατάσταση της διάταξης του άρθρου 3 παρ. 2 περ. γ) του Ν. 1545/1985 αναφέρεται ότι με την αντικατάσταση αυτή «παύουν να εξαιρούνται από την κατηγορία των δικαιουμένων τακτικής επιδότησης ανεργίας όσοι εξασκούνται πρακτικά στα πλαίσια επαγγελματικού εκπαιδευτικού προγράμματος χωρίς εργασιακή σχέση». Αυτή είναι, κατά τη γνώμη μας, η αληθινή

βούληση (ratio) του νομοθέτη και όχι η επαναφορά σε ισχύ μιας ήδη καταργημένης (ως εκ της θέσπισης του άρθρου 3 παρ. 1 του Ν. 2335/1995) διάταξης [«δεν θεωρούνται άνεργοι ... οι μαθητευόμενοι των επαγγελματικών σχολών】. Εξάλλου, εάν η βούληση του νομοθέτη ήταν το να επαναφέρει σε ισχύ την ως άνω καταργημένη διάταξη, θα είχε μεριμνήσει στην εισηγητική έκθεση τους λόγους, για τους οποίους οι μαθητευόμενοι των επαγγελματικών σχολών, ενώ από τις 06.09.1995 ασφαλίζονται κατά του κινδύνου της ανεργίας, από τις 18.04.2013, με την τυπική αναβίωση του πρώτου μέρους της διάταξης του άρθρου 3 παρ. 2 περ. γ) του Ν. 1545/1985, θα πρέπει να αποκλειστούν από την τακτική επιδότηση ανεργίας!

Τέλος, στην παράγραφο 5 του Ν. 4144/2013, όπως αυτό αντικαθίσταται με το προτεινόμενο άρθρο, διευρύνεται η νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, έτσι ώστε ο Υπουργός, μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Α.Ε.Δ., να μπορεί να καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις όχι μόνο των μη επιδοτουμένων ανέργων, αλλά όλων γενικά των ανέργων που εγγράφονται στα μητρώα του Οργανισμού.

#### Άρθρο 58 Μεταβατική διάταξη

Σε συνέχεια των ρυθμίσεων του προηγουμένου άρθρου και σε συνέπεια προς το πνεύμα που αυτές εισάγουν, εισάγεται μεταβατική διάταξη υπέρ των ανέργων, εγγεγραμμένων στα μητρώα του ΟΑΕΔ, που τυχόν συμμετείχαν σε προγράμματα εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και δίχως την παρούσα μεταβατική διάταξη θα κινδύνευαν ακουσίως να υποστούν οικονομικές και άλλες συνέπειες από το προηγούμενο (ισχύον) νομικό πλαίσιο.

#### Άρθρο 59 Ερμηνευτική διάταξη της παρ. 4 άρθρου 67 Ν. 3518/2006 (ΦΕΚ Α' 272)

Με τη διάταξη της παρ. 4 άρθρου 67 Ν. 3518/2006, η βούληση του νομοθέτη ήταν να καθιερώσει μεταξύ των προσωρινών αναπληρωτών και των ωρομισθίων της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του Ν. 2336/1995, όπως ισχύει, ίση μεταχείριση, όσον αφορά το καθεστώς της πρόσληψής τους από τον ΟΑΕΔ. Πλην όμως, η βούληση αυτή του νομοθέτη ουδέποτε εκπληρώθηκε, καθόσον αφορά την πρόσληψη προσωρινών αναπληρωτών. Τούτο προφανώς οφείλεται στο γεγονός ότι, ενώ η νομοθεσία του Ο.Α.Ε.Δ. προβλέπει συγκεκριμένο νομικό καθεστώς για τους ωρομισθίους (άρθρο 3 του Ν. 2336/1995, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 του Ν. 2643/1998 και ισχύει), δεν προβλέπει κανένα νομικό καθεστώς για τους προσωρινούς αναπληρωτές, ώστε, δυνάμει αυτού, να μπορέσει να εκδοθεί κανονιστική πράξη για την πρόσληψή τους.

Με την παρούσα διάταξη, ερμηνεύεται ότι το νομικό καθεστώς των προσωρινών αναπληρωτών είναι ανάλογο με εκείνο των ωρομισθίων του άρθρου 3 του Ν.

2336/1995, ώστε δυνάμει αυτού του νομικού καθεστώτος να καταστεί δυνατή η έκδοση της προβλεπόμενης στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4<sup>α</sup>) του άρθρου 67 του Ν. 3518/2006 υπουργικής απόφασης.

**Άρθρο 60**  
**Ρυθμίσεις προσωπικού Ο.Α.Ε.Δ.**

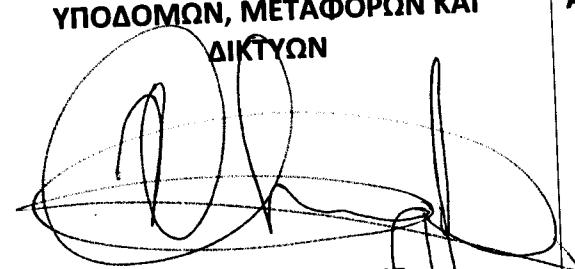
Με το προτεινόμενο άρθρο και τις μεταβολές που αυτό επιφέρει σε ορισμένες από τις διατάξεις του άρθρου 68 του Ν. 3996/2011 (ΦΕΚ 170/Α'), επιδιώκεται η πλήρης αντιστοίχιση της παρεχομένης από τον ΟΑΕΔ εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ταυτόχρονα δε και η αναβάθμισή της.

Η ανάγκη για τη θέσπιση του προτεινόμενου άρθρου προέκυψε από το γεγονός ότι ένα μέρος του εκπαιδευτικού προσωπικού του κλάδου ΔΕ Εμπειροτεχνιτών, το οποίο, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 18 του Ν. 4325/2015, επανήλθε στην υπηρεσία από τη διαθεσιμότητα που είχε τεθεί, αποδεικνύεται πλεονάζον, καθώς πολλές από τις ειδικότητες που κατέχει (κοπτικής – ραπτικής, γαζώτριας, μοντελίστ, σχεδιάστριας ενδυμάτων, αγιογράφου, ζωγράφου, ελαιοχρωματιστή) βρίσκονται σε αναντιστοιχία με την εκπαιδευτική πολιτική του ΟΑΕΔ. Για την αναβάθμιση της παρεχομένης εκπαίδευσης και την αντιστοίχιση της με τις ανάγκες της αγοράς παρεχομένης εκπαίδευσης και την αντιστοίχιση της με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ο ΟΑΕΔ διαβουλεύεται κάθε έτος με τις τοπικές κοινωνίες, τα επιμελητήρια, τους επαγγελματικούς φορείς και γενικότερα με τους κοινωνικούς επιμελητήρια, για την ανάδειξη των ειδικοτήτων που θα υλοποιήσει. Από τη εταιρίους, για την ανάδειξη των ειδικοτήτων που θα υλοποιήσει. Από τη διαβούλευση αυτή συνάγεται ότι δεν υπάρχει ζήτηση των ως άνω ειδικοτήτων ούτε εκδηλώνεται αντίστοιχο ενδιαφέρον για τις εν λόγω ειδικότητες από τους μαθητές των σχολών Μαθητείας.-

Αθήνα 6/10/2016

-41-

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

<p>ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ</p>  <p>ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ</p>	<p>ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ</p>  <p>ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ</p>
<p>ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ</p>  <p>ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ</p>	<p>ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ</p>  <p>ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ</p>
<p>ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΔΗΛΕΓΓΥΗΣ</p>  <p>ΤΕΩΓΡΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ</p>	<p>ΥΓΕΙΑΣ</p>  <p>ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΝΘΟΣ</p>
<p>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ</p>  <p>ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΟΤΟΣ</p>	<p>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ</p>  <p>ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ</p>
<p>ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ</p>  <p>ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΠΙΡΤΖΗΣ</p>	<p>ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ</p>  <p>ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ</p>

Αιτιολογική έκθεση σχεδίου νόμου ΥΠΕΚΑΑ  
«Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις»

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

<p>ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ</p>  <p>ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ</p>	<p>ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ</p>  <p>ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ</p>
<p>ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ</p>  <p>ΟΥΡΑΝΙΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ</p>	<p>ΥΓΕΙΑΣ</p>  <p>ΠΑΥΛΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ</p>
<p>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ</p>  <p>ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ</p>	

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ  
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ



ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ